

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 43 (4018)

СУБОТА

22

ЖОВТНЯ 1988 р.

Ціна 8 коп.

XX съезд
ВЛКСМ

ПЕРЕСТРАИВАЙСЯ,

А НЕ ПОДСТРАИВАЙСЯ!

Планат художників В. Шаповалова, В. Шаповалова

У Москві пройшла зустріч зі спеціалістами, які широко застосовують таку прогресивну форму організації та оплати праці, як оренда. В Устинівському районі вона впроваджується вкрай повільно —

3
стор.

Розмова про національні відносини в СРСР — певною мірою цілина для нашої громадської думки. Тому-то в обговоренні цієї теми до однозначності далеко —

5
стор.

Прем'єра! Нова рубрика «Журналіст»

повернувся з відпустки» —

6—7 стор.

Фоторепортаж із Республіканського легкоатлетичного надмарафону — 2 стор

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ СВЕРХМАРАФОНСКИЙ ЛЕГКОАТЛЕТИЧЕСКИЙ ПРОБЕГ
БОЯРКА - КРАСНОДОН 1050 км

інформація

Перша

висота

Ще на початку нинішнього року члени комсомольсько-молодіжної колективу МТФ № 2 колгоспу «Первое мая» взяли підвищені соціалістичні зобов'язання: до 70-річчя з дня народження Ленінського комсомолу від кожної корови надати по 3100 кілограмів молока.

Кілька днів тому всі дванадцять членів КМК рапортували про дострокове виконання соціалістичних зобов'язань. А

Нагороду

вручено

За підсумками Всесоюзного соціалістичного змагання працівники тваринницьких ферм Онуфріївського району добилися високих показників по виробництву і продажу державі продуктів тваринництва у період змівлі худоби у 1987—1988 роках. Район нагороджено Почесною грамотою ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ.

коротко

17 жовтня в Онуфріївці в урочистій обстановці відбулося вручення високої нагороди переможцям змагання. Перший секретар обкому Компартії України М. Г. Самілік тепло поздоровив усіх трудівників району з трудовими перемогами і побажав їм нових успіхів у виконанні рішень XXVII з'їзду КПРС, XIX Всесоюзної партконференції.

Відзначалося, що район достроково виконав річний план продажу хліба державі. Зростає виробництво молока, м'яса, яєць, вовни.

Намічено практичні заходи по закріпленню і примноженню досягнутих результатів, виконання яких буде відповіддю на почесну нагороду.

Світлана Пешехонова, Ніна Лубцова, Надія Вовкобрунь надодили понад 3500 кілограмів молока від корови кожної.

В. ПЕШЕХОНОВ, секретар комсомольської організації колгоспу «Первое мая», Маловисківський район.

Свято

для рекордів

Комсомольсько-молодіжна бригада механо-складального цеху № 2 нашого підприємства (групкомсорг Інна Нікітіна) ще 14 жовтня рапортувала про виконання зобов'язань, взятих на честь 70-річчя ВЛКСМ. Колектив до-

бився відмінних результатів: виконання щомісячних завдань з початку року тут становить в середньому 114,8 процента, продуктивність праці зросла на 5,2 процента, 96,2 відсотка продукції здається тільки в першого подання.

Члени КМК стали ініціаторами проведення на заводі у день ювілею

Ленінського комсомолу ударного молодіжного суботника. Комсомольці дали слово досягти 29 жовтня пайвищого виробітку з початку нинішнього року.

Ю. ДЕТКОВ, заступник секретаря комітету комсомолу Кіровоградського заводу «Гідросила».

КОМСОМОЛЬСЬКИЙ ТЕЛЕТАЙП

Відбувся пленум Гайворонського райкому ЛКСМ України, який розглянув питання про роботу райкому комсомолу по ідейно-моральному, інтернаціональному та патріотичному вихованню молоді.

Розглянуто організаційне питання. У зв'язку з від'їздом на навчання в Київську вищу партійну школу пленум звільнив Наталію Німчук від обов'язків першого секретаря райкому комсомолу. Першим секретарем Гайворонського райкому ЛКСМУ обрано Олега Мельника, який працював заступником завідувачого відділом комсомольських організацій цього ж райкому.

На черговому пленумі Голованівського райкому ЛКСМУ було розглянуто питання про роботу комітетів комсомолу по перебудові ідейно-політичного, морального і патріотичного виховання молоді у відповідності з вимогами постанови бюро обкому Компартії України.

Розглянуто організаційні питання. У зв'язку з переходом на господарську роботу пленум звільнив Сергія Осипенка від обов'язків першого секретаря райкому комсомолу. Першим секретарем райкому ЛКСМУ обрано Миколу Животовського, який до цього працював другим секретарем райкому.

Пленум обрав другим секретарем райкому ЛКСМУ Сергія Душка, який до цього працював директором голованівського «Райсільгоспэнерго».

ПЛЕНУМ ОБКОМУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

20 жовтня відбувся пленум обкому партії, який розглянув такі питання:

1. Про скликання XXIII конференції обласної організації Компартії України.

2. Про хід виконання в області постанови ЦК КПРС «Про стан боротьби із злочинністю в країні і додаткові заходи щодо запобігання правопорушенням».

3. Доповіддю в першому питанні виступив перший секретар обкому Компартії України М. Г. САМІЛІК.

В обговоренні доповіді взяли участь: Г. Т. КОСТЮМІН — перший секретар Кіровоградського міського партії, В. В. ДЗЮБА — секретар парткому Світловодського комбінату твердих сплавів і тугоплавких металів, В. А. ВАНСОВИЧ — перший секретар Петрівського райкому партії, А. П. ВЕСЕЛУХА — машиніст-інструктор Помічницького локомотивного депо Добровеличківського району, Л. О. ДЕЙНЕКА — перший секретар Долинського райкому партії, З. М. НАРБОВСЬКА — завідувача молочнотоварною фермою колгоспу імені Суворова Голованівського району, Г. Д. СОЛІСЬКА — голова Ульяновського райвиконкому, М. А. ПЕТРУНІН — перший заступник голови Олександрійського райвиконкому, голова районної ради агропромислового об'єднання, В. А. ДОЛІНЬКА — секретар облівионному, О. В. КУШНІР — керуючий трестом «Кіровоградбуд», О. О. КОШУРКО — бригадир слюсарів виробничого об'єднання «Червона зірка», О. В. МАТИНЮК — перший секретар Новоархангельського райкому партії, Д. М. САЮШЕВ — бригадир прохідників (селище Смолино Маловисківського району), Л. А. ПОЛІЩУК — секретар парткому колгоспу «Росія» Новомиргородського району, В. В. СКРИННИК — голова ревізійної комісії обласної парторганізації, начальник фінансового управління облівионному, М. П. ПОЛЕЖАЄВ — бригадир транспортної бригади колгоспу імені Калініна Новоградівського району, О. О. СІЧКО — перший секретар Олександрійського міського партії, С. П. ТИТАРЕНКО — телятник радгоспу «Червоний землероб» Бобринецького району, Ю. Г. ЦЕЛИХ — перший секретар Олександрійського району партії, В. І. БАРАХТІЙ — голова колгоспу імені Дзержинського Компаніївського району, В. Я. КРУЦЕНКО — перший секретар Новоукраїнського райкому партії.

У прийнятті з розглянутого питання постанови передбачено скликати чергову обласну партконференцію 23 грудня цього року. Затверджено її порядок денний і норму представництва, а також утворено комісію по підготовці конференції. Схвалено тези звітної доповіді обкому партії XXIII обласній партійній конференції.

З інформацією у другому питанні порядку денного виступив секретар обкому партії В. К. ДРИМЧЕНКО.

В обговоренні інформації взяли участь: В. Є. АЛЕКСАНДРОВИЧ — перший секретар Кіровоградського райкому партії м. Кіровограда, Б. С. ЯСИНОВСЬКИЙ — начальник політвідділу управління внутрішніх справ облівионному, Б. П. ХИЖНЯК — начальник управління народної освіти облівионному, В. К. ЖМУР — машиніст електровоза локомотивного депо ст. Знам'янка, М. Ф. ПОТОПІЛЬСЬКИЙ — перший заступник прокурора області.

В обговореному питанні прийнято постанову.

У роботі пленуму обкому партії взяв участь інспектор ЦК Компартії України В. В. ОРЛОВ.

КОМСОМОЛУ—70

Інформація про заходи, присвячені 70-річчю ВЛКСМ

Кіровоградський міськом, Кіровський і Ленінський райкоми комсомолу, молодіжне об'єднання «Союз» пропонують взяти участь у святкуванні ювілею Ленінського комсомолу з 25 по 30 жовтня цього року. У програмі свята:

«Хто такі «неформали»?», «Звідки прийшли металісти?» — про ці та інші питання стосовно молодіжних течій ви зможете поговорити на відкритті прес-клубу «Діалог» 25 жовтня о 18.00 в будинку культури імені Компанійця.

Перші секретарі райкомів комсомолу готові з вами поспілкуватися 26 жовтня о 17.00 в будинку культури імені Калініна на вечірній зустрічі «Комсомольська доля».

27 жовтня о 19.00 у будинку культури заводу РАДІОВИРОБІВ — ТЕАТРАЛІЗОВАНИЙ ПОКАЗ МОДНОГО ОДЯГУ. Якщо ви зробите собі оригінальний зачіску, зможете стати переможцем КОНКУРСУ МОДНИХ ЗАЧІСКІВ.

27 жовтня о 20.00 в кінотеатрі «Комсомолец» представники Комітету захисту миру, молодіжний клуб «Аеро», новий англійський фільм — у програмі політвечора «Ми звинувачуємо імперіалізм».

Можливо, поряд з вами живе ветеран комсомолу. Допоможіть йому під час проведення акції «Милосердя» 28 жовтня по всьому місту.

ФЕСТИВАЛЬ АВТОРСЬКОЇ ПІСНІ «ГІТАРА, ПІСНЯ, МОЛОДІСТЬ». Чотири пісенних тури, а також ЛОТЕРЕЯ, в якій ви зможете виграти диски улюблених виконавців, — у БК ЗАВОДУ РАДІОВИРОБІВ 28 жовтня о 19.00.

Спартакіада вузів міста у спортзалах інституту сільгоспмашинобудування, педінституту, льотного училища, а також на стадіоні «Ікар» 26, 27, 28 жовтня о 17.00. Футбол, волейбол, гандбол, настільний теніс, показові виступи самбістів, дзюдоїстів, каратистів.

Всіх, кому ще немає навіть 12 років і хто тільки мріє стати комсомольцем, чекає відеокафе «Юність» 29 жовтня о 12.00 на програму «Улюблені мультфільми».

Пайтоміма, танець, гумор, пісні, рок-музика в естрадному концерті кіровоградської самодіяльності в БК заводу радіовиробів 29 жовтня о 18.00. Квитки продаються в БК підприємства і в райкомах комсомолу.

ЦІКАВІ ФІЛЬМИ, КРАЩІ ДИСКОТЕКИ в програмі молодіжних вечорів у КІНОТЕАТРАХ «ЯТРА» ТА «МИР» 29 жовтня з 20.00.

ПЕРШИЙ ТУР ВСЕСОЮЗНОГО КОНКУРСУ КРАСИ 29 жовтня о 18.00 у ТЕАТРІ ІМЕНІ КРОПІВНИЦЬКОГО.

Ваші бунети і експозиції чекає ВИСТАВКА КВІТІВ «ІКЕБАНА» у КІНОТЕАТРІ «ЯТРА» з 25 по 29 жовтня. 29 жовтня вперше — аукціон виставочних робіт.

В усіх залах, на всіх заходах свята — лотереї, виставки-продажі книг, сувенірів та інших товарів.

30 жовтня о 18.00 у будинку культури авіаторів ви зустрінете з переможцями всіх конкурсів свята, а також з колективами молодіжного об'єднання «Союз» та групою «Експанж» під час шоу-програми «День народження».

Телефони для довідок: 2-78-03, 3-30-63, 4-98-71.

ЛЕГКОЇ ХОДИ!

Республіканський надмарафон, присвячений 70-річчю з дня народження ВЛКСМ, продовжив свій шлях по землі Кіровоградщини.

18 квітня легкоатлетичну збірну України привітно зустрічали на кордоні Кіровоградської та Черкаської областей в селищі Косари. Гостинний хліб-сіль посланцям нашої комсомолії... І знову — марафон.

Три дні тривав цей республіканський пробіг на Кіровоградщині. Спортсмени минули п'ять районів області — Олександрівський, Знам'янський, Олександрівський, Онуфріївський та Світловодський. 20 жовтня естафетну паличку було передано Полтавщині.

Легкої тобі ходи, радянська молоді, як у надмарафоні, так і у твоїх добрих ділах!

22 жовтня 1988 року

47 сортів ковбаси на магазинних прилавках! А ще — окорок, різноманітні види копченостей. І все це без черги і за звичайними цінами. І все це не десь за кордоном, а у нас, точніше — в Ціліноградській області. Прочитавши статтю в «Известиях», де розповідалося про магазини в Цілінограді, мої знайомі наступного дня брали газету з собою на роботу — показати товаришам.

До речі, в тій же статті сказано, що ще два роки тому жителі Ціліноградської області не могли і мріяти про такий достаток. Поки не почали розвивати у себе орендний і сімейний підряди, інші нові форми господарювання на селі. І як було сказано, для тих, хто зараз повним ходом рапортує про все вищі і вищі цифри охоплення колгоспників новими формами, а в магазинах в той же час немає й натяку на розширення білого асортименту продуктів, почути і взнати наведені факти — все одно, що опинитися голому на площі...

Хто ж він такий, орендатор! Сучасний чудотворець! І що він собою являє в нашій області, в якій, судячи з цифр, реформа на селі йде повним ходом!

ЩЕ РІК тому Микола Карпенко мав досить примарне уявлення про оренду, підряд. Та й навряд чи все це було йому потрібне. Хоча б тому, що не мало ніякого відношення до професії телемайстра, яку він обрав після служби в армії. Зате тепер Микола сам може називатися цим модним нині словом — орендатор. Після того, як у квітні взяв на відгодівлю вісім десятків поросят.

І хоч сплило уже півроку, ми з першим секретарем Устинівського райкому комсомолу Олександром Щерюком виявилися першими, хто поцікавився справами єдиного в колгоспі «Більшовик» орендатора.

Микола вийшов з хати, тримаючи за ручку маленьку Ольгу.

— Підемо, подивитесь моє господарство.

Розмістилося воно в кількох десятках метрів, на цій же вулиці, в садбі з напівзрушеною хатинкою. Ми стояли біля огорожі, Микола розповідав про те, що не пожалкував витрат на встановлення дорогої, але надійної і довговічної металевої сітки замість дощатого паркану, як раніше намічав. Але шкодував, що не зробив покриття, де були свині.

— Влітку воно, звичайно, не має значення, але коли наступають холоди і пора дощів, то це дасть про себе знати...

Показував на дальній огорожений куток:

— Он ту партію тварин вже збираюся здавати.

А маленька Оля, бавлячись біля огорожі, звичайно, що не могла усвідомити, на який сміливий і ризикований крок відважився її батько — без досвіду і навичок догляду за тваринами, без спеціальних економічних знань. Але, як сам каже, не жалкує...

Чому ж все-таки тільки він один взяв індивідуальний підряд? Якщо бути точним, то в колгоспі є ще орендатори — бригади вірменів на чолі з Станіславом Гасановим, котрі в червні взяли підряд на відгодівлю 150 бичків. Але в самих колгоспників ніхто не виявив такої ініціативи.

Деяке роз'яснення може дати стаття, вміщена наприкінці березня в районній газеті, і присвячена саме колгоспу «Більшовик», яка так і називалася — «Протидіють перебудові». Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

— Протидіють перебудові. Звинувачення серйозне і стосувалося воно не тільки і не стільки керівників господарства, як самих рядових колгоспників. Виявлялося, що виробіток в цьому колгоспі один з найнижчих по району, зате заробіток — найвищий. З цим погоджується і головний економіст колгоспу Л. Ф. Карпенко: справді з року в рік все знижували і знижували норми виробітку, відповідно зроставав заробіток, але тепер гроші треба не одержувати, а заробляти.

районі перейшла на колективний підряд і швидко дала всім зрозуміти, що високопродуктивна і високоякісна робота залежить не тільки від заклику, а й від безпосередньої матеріальної зацікавленості. Але, мабуть, і справді робили це дуже швидко, бо в кінці року правління колгоспу, побачивши їхні заробітки, видно, злякалося появи «мільйонерів» серед своїх земляків і твердою рукою повело зрівнялівку. Пройшли роки і керівництво колгоспу тепер доводить механізаторам, що колективний підряд — це дуже вигідно для всіх. А як йому підсунули «слабких» поросят, тобто як Микола сам каже, він «виручив» колгосп. Якоюсь тепер виходить зі становища — те, що зовсім слабеньке, бере додому, «на дієту». А як набере потрібну вагу — знову сюди, в загін. Хоча зрозуміло, що на кінцевому результаті це все-таки позначиться.

А одного разу все ж не на жарт злякався: раптово захворіло майже все поголів'я. Помчався за фельдшером. Виявилося, що колгосп видав комбікорм для курей, від якого свині ледве оклигали. А потім Миколі довелося

му, мабуть, голів триста, буди працювати з напарником.

Це добре, що він не втрачає оптимізму попри все. Попри що? Може, байдужість керівників колгоспу які, звичайно, чудово розуміють, як багато значить перший приклад у впровадженні нової справи і все ж залишили свого першого орендатора один на один зі своїми (своїми?) проблемами? За півроку ніхто так і не побував у нього, не поцікавився, як йдуть справи.

Втім можливо, є інші, більш важливі діла. Як, наприклад, перехід на підряд не однієї людини, а цілого

вручну, без механізації. Але ж зараз все це повиністю в компетенції самого колективу ферми, котрий вже сам може розпоряджатися своїми фінансами.

— Але ж ми і хотіли б знати, скільки у нас грошей, хто скільки заробив, але все це для нас таємниця — каже одне з доярок.

Ви помітили, що я не називаю прізвищ своїх співбесідниць? Тому що вони мені їх не називали, відверто зізнавшись, що просто побоюються. І це до речі, ще раз говорять: не почувати вони себе тут господарями, після десяти місяців роботи на підряді

САМ НА САМ З ОРЕНДОЮ

● Із телемайстрів — в орендатори.

● Чи потрібні колгоспу «мільйонери»!

● «Хтозна, чи на підряді ми... Не знаємо».

● Школа гарна, а вчитись нікому.

ті — не вірять. І все тут... Діла давно минулих днів? Але ось приклад цього річчя. Бригадир механізаторів В. Мельниченко з колгоспу імені Ватутіна, перейшовши на підряд, почав вимагати самостійності, конфліктувати з керівництвом колгоспу. Конфлікти були вирішені елементарно: зараз бригадир нічого не вимагає, бо його звільнили з цієї посади нібито за порушення трудової дисципліни з дуже сумнівними доказами цього порушення. Зате сам цей факт став чудовим доказом того, що підряд підрядом, а своє місце треба знати. Бо якщо говорити про справжній підряд, то серед його наслідків можливі й такі неприємні моменти, як залежність керівників від рядових колгоспників, від того як вони організують їхню роботу які надають умови, врешті-решт може навіть постати питання про доцільність тримання в конторі колгоспу такої кількості службовців.

Хоча, звичайно, так відкрито душити підряд, як у колгоспі імені Ватутіна, навряд чи хто зважиться. Є інший шлях, не робити нічого «проти», але й взагалі нічого не робити, не допомагати.

Повернемося до нашого орендатора. Миколи Карпенка. Все-таки брак досвіду дав про себе знати: беручи свиней, не помітив,

знову брати в руки лопату і викидати зі сховища назад п'ять тонн цього комбікорму. До речі, стосовно корму. Пам'ятаєте, зоотехнік з приводу невдалої спроби взяти зимку підряд говорила про те, що тоді просто не було зелених кормів. Карпенко працював влітку, то ж чи були в нього корми?

— Ні гарбузів ні кавунів не було, — відповідає Микола, — в основному використовував комбікорм.

Тут же, на подвір'ї, — велика вагонетка, в якій Микола вручну розмішує комбікорм. Про кормозмішувач йому залишається тільки мріяти... Втім, наш орендатор старастся виходити із становища — купив у магазині ручний кормоподрібнювач, соломорізку.

Взагалі багато що залежить від власних рук. Карпенко наприклад, самотужки склав трактор. І тільки місяць тому колгосп виділив своєму першому орендатору гужовий транспорт...

— Скільки ж ти очікуєш в цьому році прибутку? — запитує у Миколи.

— Зараз витрати і прибуток майже однакові — зіграло свою роль і встановлення металевої сітки, і витрати на комбікорми через відсутність зелених кормів і слабкість поросят. Але оптимізму він не втрачає.

— На наступний рік візь-

колективу молочної ферми.

На початку року тут відбулися збори, на яких представник обкому партії докладно розповів дояркам про переваги і незаперечні плюси підряду. І ось я розмовляю з жінками, які вже десять місяців працюють за новим методом.

— Хтозна, чи на підряді ми чи ні... Може, так всюди, тоді і в нас, значить, непогано.

— І що ніяких змін не відчути, скажімо, у заробітку?

— Заробляти стали більше, бо тепер у нас кожна на дві корови більше обслуговує, але замість підряду — як нам його пояснювали — у нас справжня зрівнялівка: одна ланка працює відмінно, а інша майже на тисячу літрів недоєє менше, а отримують всі з загального котла порівну. Ми говорили: давайте переведемо на підряд не тільки ферму в цілому, а й кожен ланку. Але нам відповіли, що неможливо налагодити облік, хто скільки корму витрачає, хто економить електроенергію, хто ні...

Говорили трудівниці і про інші турботи: як важко тягати по 40—50 кілограмів корму по багнюці через усе подвір'я як необхідний фермі трактор для перевезення кормів, як складно працювати

не впевнені, що не вернутися назад старі часи. Бо й нових часів вони не відчують: «може це й є підряд, не знаємо».

Як, виявляється, легко скомпрометувати нове! Дати орендатору хворих поросят, переплутати комбікорми для них, тягнути з виділенням транспорту, а при переході на колективний підряд на фермі — не подумати завчасно про встановлення лічильника на кожному корівнику, про вести іншу підготовчу роботу, щоб справді кожна ланка була на підряді (саме за такої умови кожна доярка бачитиме результати своєї праці).

Звичайно це все можна назвати елементарною байдужістю, яка ґрунтується на тому, що нове саме собі проб'є дорогу. Але чому ж тоді так «наганяти» цифри охоплення новими формами господарювання? В «Більшовик» 54,5 процента колгоспників працюють на різних формах підряду. Цифра переконалива, як втім, і в цілому по району рапорти про перехід на нові рейки досить справні. Тільки чи позначаються вони якимось чином на прилавках наших магазинів?

Втім, справа не тільки в цьому. Коли ми в'їхали в село Сонцеве, Олександр Щерюк показав мені красиву нову будову восьмирічної школи:

— Школа гарна, а вчитись немає кому. Восьмий клас практично відсутній — немає учнів. А всього тут навчається до тридцяти школярів. Тікає молодь з села.

Микола Карпенко повернувся до свого села з райцентру. Бо відчув — тут зможе зайнятися ділом. Але для цього треба бути оптимістом, щоб вірити в успіх попри все.

Поки Микола один. М. МЕДВІДЬ, Устинівський район.

Для них це було свято. Адже дехто востаннє бачився ще до війни. І ось тепер вони зустрілися — випускники Петрівської СШ № 3 1940-го року. Ті майже п'ятдесят років, що спливали після прощального дзвінка, кожен з них прожив по-різному: чийсь шлях від рідного Петрового проліг аж до Москви, а хтось тут же в школі і залишив-

школі і ми, розповідаючи кожен про свій життєвий шлях, вже говорили не тільки для своїх товаришів, а й для цих молодих людей, у яких ще все попереду. Мабуть, це правильно, адже кожне молоде покоління вчиться жити у попереднього. Але щось ми все-таки втратили на цьому шляху...

Наприклад, мій друг Хар-

коли з приводу і без приводу згадують ці роки, не обтяжуючи себе аргументацією, це вже схоже на кон'юктурщину, шкоди від якої не менше, ніж від напів-правди.

Перед війною я працював заовблком Петрівського райкому комсомолу. Тоді в штаті райкому було всього два чоловіки — я і перший секретар. Це може

...А райком складався

ся працювати викладачем. Один з випускників — Микола Іванович ДАВИДЕНКО, працював в Петрівському райкомі ЛКСМУ, Кіровоградському обкомі комсомолу, в ЦК ВЛКСМ. Тож ветерану на своєму прикладі є що згадати про славний шлях Ленінського комсомолу:

— Нашу зустріч колишніх однокласників ми намічали відзначити як суто особисту подію. Але прийшли учні, котрі зараз навчаються в цій

ламній Савович Решотка, з котрим ми сиділи за однією партією, і який зараз працює доцентом Полтавського кооперативного інституту, згадував, як приймали нас в комсомол — за комсомольськими квитками їхали на машинах з прапорами, з музикою...

Я вступив до комсомолу в 1937-му. Щоправда, зараз при згадуванні цього року виникають певні асоціації, пов'язані зі сталінськими репресіями. Говорити правду, звичайно, треба, але

здатися дивним, якщо порахувати сьогодишню кількість працюючих в комсомольському апараті, які все одно не можуть розвинути часто інертних і пасивних рядових комсомольців. Може, тоді нам легше було організувати роботу, тому що сама молодь була активною і в її середовищі знаходилися неформальні лідери, які вели за собою? Щоправда й нам доводилось працювати з ранку і до ночі...

з двох чоловік

Зараз, коли ми говоримо про численні біди в комсомолі, я б винуватив у цьому не тільки саму молодь. Просто ми втратили дуже багато чудових традицій, запустили масову виховну роботу, я вже не кажу про трудове виховання. Ми, наприклад, у свій час кожне літо працювали в колгоспі — від першого дня до останнього. Хоча це теж не може служити ідеалом трудового виховання, однак тепер кинулися в іншу крайність — всю весну дорослі дяді і тьоті ламають голови, як створити найкращі умови для відпочинку не тільки жовтенят і піонерів, а й для відносно дорослих комсомольців, які

потім в піонертаборі зроблять показовий «Трудовий десант» на лани сусіднього колгоспу і на цьому все трудове виховання закінчиться. А дорослі дяді і тьоті, ледаче відійшовши від напруження під час роботи піонертаборів, потім лише похитують головами, читаючи про американських мільйонерів, котрі змушують своїх дітей витирати на парковках скло на перехрестях за якихось десять центів...

Нас виховував сам час, складні і нелегкі обставини нашого життя. Але роль комсомолу ніколи не втрачалася. Пам'ятаю, майже відразу після Сталінградської битви постало питання про створення районних комітетів комсомолу в Сталінградській області, секретарем одного з них був я. На нас лягло відповідальне завдання — відновлення комсомольських організацій, а для цього мали справу з кожним комсомольцем — чи не зронив свого загання під час воєнної лихоманки, на відновленні народного господарства.

Подібну роботу проводили і в Кіровоградському обкомі комсомолу, де з 44-го року я працював другим секретарем. В сорок шостому році в складі делегації Кіровоградської області відправився на XIII з'їзд комсомолу України. На знімку ви бачите нашу делегацію. Згодьтесь, що різниця між нею і нинішніми численними організаціями істотна...

Потім були XIV і XV з'їзди комсомолу України, де обирався членом ЦК ЛКСМУ, XI, XII, і XIII з'їзди ВЛКСМ, навчання в Центральній комсомольській школі, робота в ЦК ВЛКСМ — відповідальним організатором. Працював з 1952 року секретарем Вологодського обкому комсомолу, потім перейшов на партійну роботу. Зараз на пенсії і живу там же, у Вологді.

Іноді мене запитують: раз я працював весь час в апараті (саме в той час, коли він все більше набував бюрократичних рис), то я теж, мабуть, був активним учасником цієї бюрократизації? Що на це сказати? Звичайно, паперів все більше, а активної життєвої роботи ставало все менше. І в тому, що сьогодні з такими труднощами доводиться ламати старі методи і форми роботи, є вина, мабуть, і нашого покоління. От тільки огульна критика минулого ще ніколи не допомагала. Адже був і чималий досвід дієвої, результативної роботи.

Так, молоді треба вчитись і на наших прорахунках, але бажано було б, якби вона вчилася і на наших досягненнях...

Нині я очолюю раду ветеранів комсомолу, потуємо книгу до 70-річчя ВЛКСМ, в якій намагаємось охопити різноманітний і цікавий шлях комсомольських організацій багатьох сіл і міст Вологодщини. Розповісти є про що і, думаю, молодим читачам буде про що дізнатися, чомусь повчитися.

А сюди на зустріч я привіз книгу, випущену у Вологді до 60-річчя комсомолу, і коли завітав у свій рідний Петрівський райком ЛКСМУ, прикро було дізнатися, що такої книги на Кіровоградщині немає... Хлопці з райкомом з цікавістю і заздрістю розглядали альбом і лише жалкували: — І нашої молоді було б про що розповісти...

М. ДАВИДЕНКО,
ветеран комсомолу.

На знімку: делегація Кіровоградської області на XIII з'їзді ЛКСМУ. 1946 рік. В нижньому ряду, крайній зліва — М. І. Давиденко.

Ім'я цієї дівчини — Оксана СМОКВИНА. На Кіровоградському заводі радіовиробів вона віднедавна, але сумлінно ставлення до роботи і доручене підвищило її авторитет: уне вдруде молоді дільниці № 16 обрала Оксану своїм комсомольським ватажком.

Фото В. СЕНЕРКА.

РИПНУЛИ сімешні двері, і на порозі з'явилася восьмирічна Юля! — Мамо, а мені бабуся дозволила корову подоїти, — похвалилася. — І вдалося! — Очі дівчинки світилися радістю.

Того зимового вечора Юля не знаходила собі місця в тихенькій сільській оселі. Показувала мамі, як доїла, тулилася до баби Параски:

— Ви казали, що корова брикає, може стукнути. Вона ж стояла тихенько. — І вже з надією: — Може й завтра видно корівку, га?

Дорослі тільки посміхалися: хай тішиться дитина.

Випускний вечір Юля Малишко запам'ятала, здається, назавжди. Всі були нарядними, аж наче подорослішали враз. Кожному хотілося похвалитися своїми намірами на майбутнє. Одні, з тих, хто надумав у місто мандрувати, малювали райське життя у гаміроному вірні вулиць. Дехто думав до дев'ятого піти. Про колгосп не говорили.

Купуючи вчорашні восьмикласники рушили на околицю села — зустрічати сонце. Втомлені від нічного прощального співа, від танців, розмов. Йшла з подружками, котрі поборалися за руни, і Юля. Мовчазна і тиха. Вона, мабуть, єдина не знала, що робити далі.

Хотілося їй у місто, до отого міського людю, який завжди чепурний і охайний. Хотілося й вчитися...

СВОЯ ДОРОГА

Додому повернулася пізно. На диво, спати не хотілося. Снінула випускне плаття і розгубилася: лягти спати? А може...

Хутенько одягнула стареньку, поношену одіж і поспішила на ферму.

Солодко спалося в цей час вчорашнім Юліним однокласникам. Вона ж майже бігла на ферму. Як прийшла того ранку, так і залишилася тут дояркою. То було одинадцять червня.

Звідтоді й трудиться Юля Малишко дояркою. Неговірка, спокійної вдачі молодша жінка, коли прийшов я на ферму, вичищала з-під корів. Відставила відрод, глянула на свої брудні руки, потім на мене, і швидко, наче соромлячись, сховала їх за спину.

Потім, коли ми розговорилися, і Юля, пеначе шукаючи своїми руками роботу, бралася поправляти без потреби чи то відро, чи ще щось, я бачив її натружені долоні.

На фермі Юлю люблять всі і давно. Напевне, ще звідтоді, як школяркою бігала помагати доїти корів мамі. Тепер

вона тут — один з ветеранів. Є й інші дівчата, котрі пішли в доярки, лишилися в рідному селі Перемога. Не знаю чому, але всі вони виявили бажання працювати разом з Юлею. Так і народився комсомольсько-молодіжний колектив.

Нещодавно колгосп імені Шевченка роз'єднали. Відділилося від цього господарства село Перемога і утворився тут ще один колгосп з такою ж назвою.

У селі цьому зраділи: раніше ж Перемога вважалася неперспективним селом. Багато звідси подалося сімей у багатіші господарства. Дійшло до того, що навіть у восьмирічній школі трохи більше тридцяти учнів.

Тепер усе навпаки. Повертається люду у Перемогу, повнокровнішим стає життя.

Важко дівчатам на фермі. Зрозуміло: господарство тільки стає на ноги. Коли відділялися від колгоспу імені Шевченка, додалося в корівник худоби. На дві корови збільшилася і Юліна група. Звичайно — на малопродуктивних. От і впали надої в її групі.

Зима для тваринників теж не мед. Коли мені розповіли про умови праці на фермі, аж не вірилося, що такі біди переборюють дівчата...

...Бувало, прийде Юля на роботу взимку, а в корівнику все позамерзло. Вода в трубах теж. Худоба реве. Отоді із карих очей і течуть сльози. Це ж поки поклинуть механізаторів, щоб розігріти паяльними лампами замерзлі труби...

Плачуть через чийсь безвідповідальність. Коли я розмовляв з доярками, ті показали мені на двері. Щілини між дошками — в два три пальці. Через них і сніг залітає в корівник. Стеля провисає, дивись, ще впадуть на когось протрухлі дошки.

Ні, що не нажить, а працювати дівчатам важко. Юля в розмові згадала про корів, які в Голландії. Засміялися всі. Куди нам до тої Голландії! Хоча б по три тисячі за рік надоїти...

— Знаєте, — звертається до мене Юля, — а ми б теж змогли значно збільшити надої на корову, якби не таке ставлення до нашої праці.

Що правда — то правда. Завідуючий молочнотоварною фермою, який на цій посаді працює декілька місяців — з дня утворення колгоспу, теж такої думки:

— Дівчата на чолі зі своїм групком-соргом — Юлею Малишко доїтимуть більше. От станемо на ноги, дивись, і умови покращимо. Вже й так багатенько — понад дві тисячі надоїв.

— Ні, надоїли мало, — сумно заперечує Юля, — але все, що можемо, повірте робимо.

Я допитувався в доярку, а що ж вони роблять у вільний від роботи час, як у них з відпочинком? Зізнаюся — задавав якісь смішні, нежиттєві питання. Бо вільного часу в доярку, принаймні, в очі, немає. Все — робота.

Вільний від основної роботи в колгоспі час доярка заповнює роботою вдома. У Юлі, цієї приємної з ніжним голо-сом і, як кажуть подружки по роботі Райса Мамонтова, Вала Стерпу, також з ніжною вдачею, двійко діток. Хлопчиків. Їх і зодягти, і нагодувати треба, старшого в школу спорядити. І все ось ними руками. По-чоловічому сильними на роботі і по-материнському лагідними вдома.

Ю. ЯРОВИЙ.

с. Перемога,
Добровеличківський район.

УВАГА громадськості в наш переломний час, час перебудови привернуто до багатьох складних процесів розвитку радянського суспільства. Не виняток і національні відносини. Досягнення нашої країни у галузі вирішення національного питання загальновідомі, і їх змушені визнавати навіть дуже далекі від симпатій до соціалізму лю-

ді. Посилаючись на відоме положення К. Маркса про перспективи асиміляції євреїв, Ю. П. Сурмін не розкриває самого поняття «асиміляція» в усій його глибині. Як відомо, добровільна асиміляція являє собою складний і тривожний процес, який зовсім не відміняє розвитку національної мови і культури. Реально існуючі при соціалізмі дві

Ми повністю підтримуємо Ю. П. Сурміна у тому, що гласність вимагає кваліфікації. Залишається жалкувати, що мимо уваги такого висококваліфікованого спеціаліста з наукового комунізму пройшла одна з публікацій «Молодого комунара» по темі його інтерв'ю. Ми маємо на увазі вищезгаданий лист П. Мельника. І якщо наша розмова

ним із наслідків вирішення національного питання в СРСР, видатним завоюванням соціалізму. Марксистсько-ленінська точка зору широко представлена в партійних документах, науковій, науково-популярній і навчальній літературі. Радянський народ являє собою не якусь супернацію, не безнаціональне суспільство, а якіс-

но-культурному будівництві за роки Радянської влади у нашій республіці, стверджуючи, що всі ми стали «суперінтернаціоналістами», відреклися від рідної мови, традицій, культури і т. д. Найбільш прийнятними методами поліпшення національно-культурної ситуації П. Мельник вважає адміністративно-примусові, що цілком узгоджується

сильницької асиміляції» української нації, що їх висуває буржуазне українознавство. Ці концепції дістали відповідну оцінку в марксистському суспільствознавстві.

Виважена наукова оцінка обговорюваних проблем національних відносин у нашій республіці дана в спеціальній постанові ЦК Компартії України, прийнятій у

ГЛАСНІСТЬ ВИМАГАЄ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

(З ПРИВОДУ ДЕЯКИХ ПУБЛІКАЦІЙ У ГАЗЕТІ «МОЛОДИЙ КОМУНАР»)

Редакція не розділяє всіх положень цієї статті, що є відгуком на виступи «Молодого комунара» (посилання на них містяться в тексті). Однак факт існування різних поглядів на національні відносини в СРСР спонукає нас надрукувати в порядку дискусії цей матеріал. Сподіваємося розмову продовжити.

ди. Це не означає безпроблемності національних відносин в СРСР. На їх складність і суперечливість вказують багато партійних документів останніх трьох років. Відомі події, що відбувалися в різних регіонах нашої країни, привернули ще більшу увагу до сфери національних відносин, а політика гласності висвітлювала багато болючих точок в житті та спілкуванні численних націй і народностей, що населяють Радянський Союз.

Обласна молодіжна газета «Молодий комунар» взяла на себе нелегку, але дуже важливу місію обговорення складних проблем національних відносин, віддала свої сторінки для вільного висловлювання поглядів, і цей факт можна тільки вітати. Знайомство з деякими матеріалами газети, опублікованими у квітні-травні 1988 року, спонукало нас висловитися з приводу обговорюваних проблем.

Мова піде, передусім, про дві публікації: інтерв'ю завідувача кафедрою наукового комунізму Кіровоградського педінституту доцента Ю. П. Сурміна «Перо, а не багнет» (21 травня 1988 р.) і лист у редакцію доктора технічних наук П. Мельника «Не заради показання» (9 квітня 1988 р.). У своєму інтерв'ю Ю. П. Сурмін намагається дати розгорнутий аналіз причин негативних явищ у сфері національних відносин. Визнаємо, що багато в чому йому це вдалося. Тим більш прикритим уявляється ряд неточностей і навіть помилкових думок, допущених ним. (Ми розуміємо, що важко у короткому інтерв'ю охопити таке широке коло проблем.)

Правомірно, порушуючи питання про необхідність врахування особливостей національного характеру в інтернаціонально-патрістичному вихованні, автор дає надто приблизну, розпливчасту його характеристику, змішує національні особливості з особливостями темпераменту. Навряд чи наукове твердження, що прагматизм подій у Сумгаїті поглиблений природною запальністю азербайджанців. Адже, як підкреслює сам Ю. П. Сурмін, азербайджанці продемонстрували у драматичній ситуації «зразки інтернаціоналізму і пролетарської солідарності».

Дивними уявляються міркування доцента Ю. П. Сурміна при відповіді на питання кореспондента з приводу єврейської культури і мови. Фактично Ю. П. Сурмін ухилився від відпові-

тенденції у розвитку націй, народностей, етнічних груп і т. д. — розквіт і зближення — стосуються у повній мірі всіх без винятку національних груп. І завідувач кафедрою наукового комунізму повинен, на наш погляд, не ігнорувати цю обставину, а дати чітке роз'яснення. У цьому зв'язку вважаємо за потрібне сказати, що у нашій країні створені необхідні умови задоволення реальних потреб радянських євреїв у розвитку національної мови і культури.

Справедливо відзначаючи той факт, що для періоду застою були характерні прояви як сіоністських так і антисемітських настроїв, Ю. П. Сурмін на надто «солідному» соціологічному матеріалі (почутій розмові двох учителів) намагається аналізувати складну проблему формування негативного національного стереотипу. Розуміючи, що газетне інтерв'ю не є науковою статтею, все ж відзначимо сумнівність такого аналізу, тим більше, що всупереч діалектиці і своїм власним міркуванням, Ю. П. Сурмін зупиняється лише на просіоністському стереотипі, нічого не сказавши про антисемітський, від чого ця частина інтерв'ю дуже програв.

Висловився Ю. П. Сурмін і по широкому обговорюваній проблемі розвитку української мови. Це справді актуальна і серйозна проблема, бо в останні роки спостерігалася негативна тенденція до звуження сфери застосування української мови, зниження рівня її викладання і вивчення у школі, порушення мовного статусу українських театрів, скорочення випуску кінофільмів українською мовою. Ми згодні з цією оцінкою мовної ситуації і ролі педагогічних вузів в її поліпшенні. Але переходячи до методів вирішення даної ситуації, Ю. П. Сурмін віддає перевагу адміністративно-обмежувальному підходу, пропонуючи зробити володіння українською мовою умовою обрання викладача по конкурсу. А як бути з тими висококваліфікованими науково-педагогічними кадрами, які приїждять до нас із інших регіонів країни? Відповідь, з нашої точки зору, проста: будь-яка культурна людина, тим більше викладач вузу, приїхавши на Україну на постійне місце проживання, повинен оволодіти українською мовою. Звичайно, треба дати йому для цього час і можливість.

про інтерв'ю Ю. П. Сурміна носить характер товариської дискусії, то ряд положень П. Мельника не може не викликати нашого обурення.

На перший погляд, лист П. Мельника продиктований широким захопленістю автора долею рідної мови. Проте ряд положень, ним висунутих, не назвеш інакше як спекуляцією на реальних проблемах... Ми за

нову соціальну і інтернаціональну спільність до прикмет якої відносяться єдина за соціалістичним змістом і різноманітна за національними особливостями культура, національні мови і мова міжнародного спілкування.

У нашій історії мали місце й відхилення від ленінської національної політики, її деформації, спотворення. Однак це не ро-

з його педагогічною концепцією, висловленою у листі. Незрозуміло, яку мету переслідує П. Мельник, нагнітаючи емоції своїм твердженням про те, що в наш час «людям, які не цураються рідної мови, шанують національні традиції, вивчають архівні документи, наклеюють ярлик «націоналіста» (при цьому слово «націоналіст» набрано з «и», а не з «і»,

вересні 1987 року. Викликає подив, що ні П. Мельник, ні Ю. П. Сурмін ні разу про неї не згадали. Це не було б просто традиційним цитуванням партійного документа, оскільки в указаній постанові намічено широкий комплекс заходів по вдосконаленню міжнародних стосунків, патрістичного та інтернаціонального виховання, поліпшення вивчення україн-

На півдні Молдавії в буджанському степу живуть гагаузи. Для мешканців старовинного села Бешалма, як і для всього тюркомовного населення республіки, нинішній рік став знаменною віхою у розвитку національної культури народу. До програми загальноосвітньої школи введено вивчення рідної мови. Вперше в їхні оселі прийшла газета гагаузькою мовою — додаток до республіканського видання «Советской Молдавии».

На знімку: учитель російської мови і літератури Марія Костянтинівна ДРАГУН в минулому — випускниця Бешалмської середньої школи. Цього року після закінчення курсів учителів гагаузької мови при Інституті вдосконалення вчителів викладає цю мову у своїй школі.

Фото Б. НАПІНА.
(Фотохроніка ТАРС).

гласність і культуру дискусій, проти навішування політичних ярликів і обмеження свободи висловлювання думок. Але ми не можемо визнавати виявом соціалістичного плюралізму думок фальсифікацію фактів, які спрямовані на те, щоб викликати в читача негативні емоції.

Доречно спитати, з якого джерела черпав П. Мельник свої уявлення про концепцію радянського народу як спільності без націй з єдиною соціалістичною мовою і культурою?

Відомо, що формування радянського народу — це природно-історичний процес, основні етапи якого збігаються з етапами будівництва соціалізму у нашій країні. Як відзначалося на XXVII з'їзді КПРС, освіта радянського народу є од-

бить менш диким і кошунським намагання автора поставити в один асоціативний ряд національну політику в умовах соціалізму з фашистською теорією переваги арійської раси. П. Мельник хоче переконати читача у тому, що сучасна національна політика КПРС явно чи неявно стверджує перевагу російської нації над усіма іншими. Використовує автор і такий негідний «аргумент», як ототожнювання сформованої за роки соціалістичного будівництва ситуації в міжнародних відносинах на Україні з шовіністичною політикою русифікації, котра, як ми знаємо, проводилася російським царизмом. П. Мельник фактично відмітає все те позитивне, що було досягнуто у національ-

тобто підкреслено російською мовою). До речі, ми добре знаємо, що в часи роботи П. Мельника в КІСМі його вільне спілкування на рідній мові з колегами та студентами ніким не обмежувалося і не за-суджувалося.

Не можемо не сказати і ще про один аспект листа П. Мельника. Звичайно, на-тільки було б пояснити усі наші реальні труднощі й проблеми діями буржуазної пропаганди. Але ідеологічна боротьба — це реальність нашого часу, і ми повинні віддавати собі звіт у тому, з якими поглядами об'єктивно змикаються позиції П. Мельника. А вони майже текстурально збігаються з антирадянськими концепціями «денационалізації», «русифікації», «на-

ської, російської та інших мов народів СРСР, повнішого задоволення потреб населення з врахуванням його національної структури. Великої відповідальності потребує ця постанова і від засобів масової інформації.

В. КАРЛЕНКО,
зав. кафедрою наукового комунізму Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування, доцент, кандидат філософських наук.

М. ЖИХАРЕВИЧ,
голова науково-методичної ради обласної організації товариства «Знання» з проблем інтернаціонального і патрістичного виховання, доцент, кандидат філософських наук.

ПРЕМ'ЄРА РУБРИКИ

Сьогодні ми започатковуємо нову рубрику. Звичайно, не для того, щоб їх побільшало в «Молодому комунарі» ще на одну. А, певно (про це судити вам, читачі), для того, щоб розповісти про побачене журналістами під час відпусток. Поділитися своїми враженнями, цікавим, зрештою — зацікавувати читачів своїми думками. Їх, повірте, привозять наші газетарі після відпусток пухки блокноти.

Ось і цього року три журналісти — Юрій Яровий, Тетяна Тарасенко та Ігор Куценко — відпустки провели за кордоном. Тож вони сьогодні й представляють рубрику «Журналіст повернувся з відпустки». Ну, а чи вдало розпочали «прем'єру», ви шановні наші читачі, можете поділитися своїми думками в листах, яких чекає «Молодий комунар».

ЛАЗЕНКИ — ЖИВЦЕМ,

або «ВІЄ ВЕСНА ЗІ СХОДУ...»

Цим нотаткам, зразу уточню, все-таки вже кілька місяців — нічого порівнювати їх і важливість тієї інформації, котра дотихчас появилась на сторінках «Молодого комунара». А проте цього разу знайшлося місце і для вакаційних ремінісценцій. Крім суто емоційного, вони, очевидно, несуть і небезінтересний інформаційний заряд. Отже...

«Слухай-но, хлопче, а які в тебе будуть аргументи тепер, коли он майже у всіх наших газетах розтрубили, що влітку цього року відкрито одразу кілька радянських поїзних маршрутів прямого сполучення з Польщею? Якщо й далі кватимеш на ускладнений виїзд — вже точно знати, що ти шукаєш причіпку, аби не їхати...»

Приятель мій мешкає в Бельско-Бялій, а це воеводство, на моє щастя, не стоїть на перехресті головних доріг і шляхів. Тому надія, що жевріла в мені («я ж не до Варшави...»), виповнилася: не пройшло й чотирьох годин відїзду до міждержавних кас ізнадевору, як прямий і зворотний квиток вже були в моїх руках: видать, аргументи, що виїхати я мушу не пізніше післязавтра, були переконливими настільки, що мені не довелося чекати наступного дня ще й за отриманням замовлених квитків... (Нотабене. Зворотні квитки за кордон ми ще не вміємо робити закритими (із зазначеними) датою й іншими проїзними даними зворотної дороги — у пасажирів лиш сумлінно забирається їхня вартість із запевненнями, що на місці прибуття досить буде лише впи-

сати необхідні дані — і рушай на батьківщину! Закликаю проте не покладатися легковажно на ці завіряння і, як на вокзалах та в аеропортах Півдня й Кавказу, тут же по приїзді на місце дбати про зворотні проїзні документи).

Прикордонна станція Мостиська зустріла яскравим ранішнім сонцем і свіжими обличчями представників служб паспортного й митного контролю. Після досить оперативного залагодження необхідних формальностей поїзд став накручувати останні кілометри вітчизняної колії. Близько полудня після якоїсь зупинки до купе постукали службовці вже в іншій спеціальній формі, і процедура перевірки документів та багажу повторилася. Запопадлив панянки з уже польського турбюро «Орбіс» охоче із вправністю банкірів міняли чеки на «злотувки», а тим часом їхні колеги хвацько рвали копії квитанцій мита за ввіз кольорових телевізорів.

Перші кілометри польською землею пролетіли у вигляданні з вікон та коментарях бувальців і самих поляків. Непомітно надїхав Пшемисль, а з ним — гарантована ще з кордону двоєдинна стоянка. Кожен знав, що протягом саме такого часу мінятимуть колесні пари в усьому составі, допасовуючи їх під вузжучко колію польської залізниці. Нічого й гадати, більшість пасажирів постановила використати цю нагоду для... Дійсно, для ознайомлення з древнім містом та його сучасними здобутками (в тому числі й у легкій промисловості)...

А далі знову була дорога. Разом з брунатними навскісними смугами полів на селянських обійстях («полам» тут гордо йменується бодай десяти-метрові діляночки орної землі під городину та фруктові дерева й нуці) відбивалися в пам'яті краще за відео чепурнені, навіть очима пасажирів швидкого поїзда, будиночки обабіч вулиць. Будинки ті — переважно двоповерхові, це про щось та свідчить, але найменше — про моду чи престижність: багато молодих сімей меш-

нають разом із батьками і займають, відповідно, горішній поверх. Ну, а розкиданість господарств і віддаленість їх від комунацій та комунальних центрів красномовно пояснює строкатість легковушок поїзд багатьма домами. То все зароблене власним трудом. І — доповнене додатковими заробітками (на відміну від лиш недавніх наших нововведень поляки за бажанням — а скоріш через необхідність — працюють на двох роботах віддавна). Прослухавши в купе поїзда уроки життя «а ля польсь» я потім в деталях порівняв на практиці і розходжень не знайшов.

Перевезений ще в Пшемисль на дві години назад годинник показував п'яту, а в повітрі вже міцно завів специфічний вугільний запах: почалася шахтерська Сілезія, Шльонск по-польськи. Тут моє холостякування й закінчилося — на пероні Катовіц вже здалеку махав мені жмутком свіжої преси (знав і цю мою слабину!) Януш. І першим його словом було: «Нарешті!» Дійсно, нарешті вітання «гей!» можна було вигукнути замість вкотре виводити на папері...

Традиційна польська гостинність передбачає увагу й повагу до гостя вже з першої хвилини його гостини. Тому протягом усього часу їзди до Бельска, де й мешкає мій знайомий, я практично не мав можливості навіть ви-зирнути у вікно: Януш все повторював, що й далі розмовляти доведеться в дорозі. Уже в дорозі до Чешина збавнув — я «пропав»!

Звісно, годі переповісти всього, що довелося побачити і пережити за тих два тижні. Знаючи ціну побаченому, ціну вищу від стократ чужого, мій давній знайомий залишився вірним своїй обіцянці показати багато. Про згадані уже Чешин, Катовіце, Бельско-Бялу, Тихи, Освенцім, Краків, Варшаву чи Ченстохову я знав чимало з теорії. Певен: будучи у складі туристичної групи, чув би ті ж слова — завчено-бездумні — і від гідів, «літаючи» від одного експоната до іншого та проваджуючи краєвиди крізь шибу ав-

ПРО УГОРЩИНУ МОЖНА РОЗПОВІДАТИ БАГАТО...

Приїжджаючи до Угорщини, я щоразу дивувався відмінностями між Радянським Союзом і цією країною. Грайливо багаті вітрини магазинів, одне з найстаріших у світі Будапештське метро, висока внутрішня культура... Ця країна гордиться своєю історією і навіть тим, що угорці — давні-давній переселенці з

місцевості нинішнього Сибіру.

— Кажеш, різниця угорське й радянське? — перепитав давній знайомий, журналіст обласної бекешчабської народної газети Іштван Буковинський, коли я поділився з ним враженням від чергової поїздки. — Я був у СРСР і скажу, що спільного у нас більше.

І додав. — Та й проблем спільних чимало.

Що ж, зростанню цін десяти мільйонів угорців не дивуються. Двокімнатна кооперативна квартира в місті коштує близько 60 тисяч карбованців (900—980 тисяч forintів) при середньому місячному заробітку 400—500 карбованців. То ж нечасто і заходитимеш у ті магазини, де товару — видимо-невидимо. За блиском вітрин — важка праця. Високопродуктивна. Тут кожен цінує кожну хвилину, буквально від народження — культ економії: не так вже й багато корисних копалин в угорській землі.

Ну, а про решту знаємо з газет. Кубик Рубіки, вигідні економічно і комфортабельні «Ікариси», модний одяг... Все це — заслуга здебільшого молодих працівників.

Коли я був у редакції, фотокореспондент газети — мила, приємна і завжди усміхнена дівчина Ержибет Ковач — передала для «Молодого комунара» кілька знім-

ків, які ми сьогодні публікуємо. На них — відпочиваючі діти. В Угорщині реально дбають про своє майбутнє, турбуються, щоб усмішки дитини берегла не лише її рекламних про-

паганд, які дівчат накладають у банки. Можна було бесь із рік тому купити в наших магазинах. Можливо, там оті огірки, які ми бачимо на знімках, будуть зимою у нас на столі. Угорщина експортує до Радянського Союзу дуже багато консервованих овочів і фруктів.

На одному із знімків зображено новий корпус медіституту в обласному центрі Бекешчабі. Це — творча знахідка архітекторів: чудодитторії, великі читальні зали, де можна і першоділою посмакувати і одночас послухати лектора.

Про Угорщину можна розповідати багато...

ЮРІЙ ЯРОВИЙ,
Ержибет КОВАЧ (фото),
журналісти.
Бєлшчаба (УНР) —
Кривотрад.

● Кому міняти чеки на «злотувки»?
● «Горбачов весело сміявся...»
● «Коммандо» нудно переглядати тижнями! ● З Канади чи ФРН Польщі не відновити...

22 жовтня 1988 року

ків, яким сьогодні публікуємо. На... — відпочинку дітей. В Угорщині реально дбають про своє майбутнє, турбуючись, щоб усім дітям було добре не лише в Україні, а й в інших країнах.

Ну, а огірки, які діляться накладки у банках, можна було бесь із рік тому купити в наших магазинах. Можливо, саме оті огірки, які ми бачимо на знімку, будуть вживою у нас на столі? Угорщина експортує до Радянського Союзу дуже багато консервованих овочів і фруктів.

На одному із знімків зображено новий корпус педінституту в обласному центрі Бекешчабі. Це — творча знахідка архітекторів: чудод-аудиторії, великі читальні зали, де можна і пенсі-коюю поспілкуватися і водночас послухати виступ лектора.

Про Угорщину можна розповідати багато...

Юрій ЯРОВИЙ,
Єржибет КОВАЧ (фото),
журналісти.
Бекешчаба (УНР) —
Київград.

серця сказав слів уже досить давно популярної в ПНР пісні «Віс весна зі Сходу». «Віс весна зі Сходу... віс весна на добре... А навесні знову молодшає життя... Кохаю весну, мою сестру... Навесні вимітають із хати весь непотріб, а з кабінетів — воскові фігури... Пожвавлення незмінно викликають слова рефрену російською мовою: «Михайл, Михайл,

это песня для тебя, Что-бы новые реформы там довел ты до конца... Ты построишь новый мир. Не английский, не французский, но ты русский богатырь... Ой-ой мама, кружится земля, матушка Россия, Родина моя...» А що недипломатичні звертання й заяви? Так треба не знати кабаре з його відвертістю й гротеском, щоб вишукувати тут крамолу...

Це прагнення — виявити свій інтерес і повагу до того, що нині відбувається в СРСР — я відмічав практично всюди, де бував. Воно було у строкатих юрмах біля вітрин з фотоінформацією про перебіг подій у зв'язку з візитом, у приватних розмовах із простими поляками, котрі запрошували в гості, довідавшись, що я «звідти». Прагнення принаймні зрозуміти, побажати успіху (й жодного кроку назад), щирі думки про власні проблеми...

НУ, І ТРОХИ НОТАТОК.

Бельсько-Бяла. Це тут, як і в розміщених неподалік Тихах, виробляють, мабуть-таки, всесвітньо відомі «фіати-126п», або «малюхи», як їх любовно називають самі поляки. Сімейна автомашинка: компактно, швидко, весело. Найекономішша, щоправда, лише при 70-ти «кеме» швидкості — коли тільки й розганяється на міхміській «двосмужці». Горі! Граючись сходить шотланд на висоту 1000—1040 метрів — це може собі тут дозволити кожен бажаючий. А вибору, зрештою, немає: або всією сім'єю на місцеві «еверест» Ширк та Шинджелю з черговою відміткою в книжечці туриста, або тим же складом — в базейн під відкритим небом, але все з тим же виглядом на Бескид Шльонські. В кіношку культпоходи радше не модні: недешево по нинішніх часах, та й нудно тижнями переглядати «Коммандо» або «Лук Ерос»...

Катовіце. Найбільше — колоністів, харцерів і просто учнів, котрі тут скопичуються, щоб із велетенськими «плеканками» за спиною порозіжджати на природу на день-тиждень-місяць...

Чешин. Одна половина — польська, друга — чеська. Тече прикордонна Ольше, на обох берегах якої на табличках — застережні надписи. Польський шлюсар показує перепустку і через п'ять хвилин приступає до роботи в Чеській Тешині. Хвороба прикордонного міста — скажені ціни. Як на курорті. Мені страшно пошастило: півдня не було дощу.

Освенцім. Паломництво триває. Багато німців, французів, менше — англійців і з СРСР. Від будовних голосів екскурсоводів ще моторошніше. Частина блоків і корпусів на реставрації й оновленні експозиції.

Краків. Одного дня замало. Бажано приїжджати в будень: у вихідні годині протопитись бодай до скромніших пам'яток історії чи культури. Дуже

розгалужена мережа туристичних організацій, але суто з Краковом знайомлять всього три з-посеред тринадцяти. Фатальна чортова дюжина?

Варшава! Що за розкіш оглядати столицю від півна сьому ранку, пішки минути кільканадцять кварталів хоча б для того, щоб після заурбанізованого центру ходити акуратними алеями Лазенковського парку і час від часу смішити свого супутника вигуками «О, та це ж Ботанічний сад! Пам'ятник Шубертові? А це — Шопену? Невже це той славний Бельведер? Слухай, а де ж знаменитий Палац на воді? Схоже на обсерваторію...» Обабіч Алей Уяздовських — кілька польств. Уже з сірого світанку під ними — натовпи. Люди хочуть за різними мотивами залишити батьківщину і виїхати до Франції, ФРН, Великобританії, Канади. Що ж, вольному воля, але звідти Польщу не одновиш.

Ченстохова. Матка боска ченстоховська — це ми чули не раз. Вона в костюлі на Ясній Горі. Хтось дістається сюди для оглядин пам'ятника архітектури XIV століття, хто — на чергову обідню. Молоді — сила-силенна. Це не збіг обставин. Взагалі, ні тобі «рокерів», ні «панків», ні «ново-хіпів»... Алелуй, алелуй! Богушукання як заміник правдошукань на фоні відчутно складного життя, в якому доводиться жити молодим, — не найкращий спосіб. Але ліпше бити поклони святому Павлу, аніж у приймальній канцелярського консула.

Польща взагалі. Оптимізму ще вистачає, а проте в пресі, на радіо й телебаченні сатира все ідує: де обіцяні зміни? Про сорок п'ять мільярдів боргів знає кожен харцер, але міністр поки що мусить йому зізнатися, що до кінця століття число це може подвоїтися... Соціальна справедливість тут цілком матеріальне поняття.

Відкритий зворотний квиток змусив діставатися східного кордону ПНР самотужки («більшість поляків ще добирається Пшемисля, а далі поїзд — напівпустий»). Але він же був чинним на всі відрізки шляху — потреба переконувати полякам незайомо. Можна було вибрати не лише час, але й вагон — у кожному составі порівну вагонів для курців і нетерпимих до тютюнного диму. Як і поверх — роблячи для нас пасажирські вагони, якими ми їх знаємо, поляки вдома їздять в німецьких, переважно двоповерхових.

«Запрошуємо ще!» Чи легко нам зі своїм практицизмом вимовити таку фразу гостеві, котрий став для нас дорогим ще й тому, що... виїжджає? А Януш сказав це просто, наче й не усвідомлюючи, що повторний гість — це по новій витрачені тисячі (!) злотих.

Значить, не це головне? Ігор КУЦЕНКО.
Фото автора.

НЕМОЖЛИВО за два тижні перебування в Польщі зробити настільки глибоку і точну характеристику, яку дав у «Сакурі та дубі» В. Овчинников англієць та японці. І все ж те, що найбільше запам'яталося, вразило, схилювало, думаю, вже якось характеризує народ.

Отже, спочатку про любов.

За той час мені вдалося побувати в багатьох місцях, Логвиц — стародавнє польське містечко (на цей край кажуть — чиста Польща), центр біскупства — костельної влади. Ще досі щороку

ЛЮБОВ, МУЗИКА І КВІТИ

тут проводиться велика релігійна процесія, дуже барвиста, кольорова. З'їжджається багато гостей, а місцеві жителі від малого до старого одягають своє національне логвицьке народне вбрання. Про древність Логвиця свідчать хіба що залишки оборонних валів і оборонного замку. Залишки ці дуже мізерні, але все одно біля них стіна, де все описано, розписано про ці вали.

Желязова Воля — містечко відоме і дороге кожному поляку. Тут народився Фредерік Шопен. Зранку до вечора обійстя родини Шопенів, яке, до речі, у виключно хорошому стані, повне відвідувачів.

Так само всі знають і костюл святого Хреста у Варшаві — тут, як свідчить надпис, поховане серце великого композитора.

...До чого тут любов, — може перебити мене читач.

А до того, що маю на увазі любов до свого краю і своєї культури, історії, Поляки — великі патріоти. Усі ці екскурсії по містах і містечках, по замках і костюлах, по музеех і палацах були без спеціальних гідів. Мої знайомі, родичі були цими гідями. Цифри, легенди, прізвища, королі, дати — все це розповідали вони, далекі за своєю спеціальністю від історичних наук. Потім, спілкуючись і розмовляючи з іншими людьми — і молодими, і старшими — зрозуміла, що мої знайомі — не виняток.

Взагалі, любов ця до своєї історії і культури не є споглядальною — просто так собі люблю і нічого більше не роблю. Вони ще й вміють берегти те, що доніс час до наших днів, або відроджувати те, що не доніс.

Старий центр Варшави, Старе місто, як кажуть поляки. Ми дивилися і дивувалися архітектурі, бруцвіці, вузьким вуличкам, кутим стародавнім брамам.

— От будували так будували — віки простояло і ще стоять буде, — не стримувалася я. І яким же було здивування, коли

довідалася, що Старому місту нема і двадцяти років. Після війни тут залишилися переважно самі фундаменти будівель. Ескіз за ескізом, план за планом, картина за картиною — і архітектори вже мали цілісне уявлення про будинки, костюли, вулички. Так виросло Старе місто. І хіба що лише присіплює око факція визначити його вік. Або досить зайти до костюлу — точних малюнків його внутрішнього оформлення, мабуть, не збереглося: відбиток сучасності тут особливо сильний. Підняли із століть не тільки будинки — королівський па-

творів і... закохалися в симфонічну музику. До речі, концерти ці проводяться безплатно.

Взагалі, музику часто виносять з приміщень. Навіть учні музичних шкіл. В Ланцуті є великий замок Потоцьких. Потрапивши туди вперше, здивувалася — під кожним деревом звучала музика. Там віолончеліст вигравав мазурки, тут скрипаль натхненно виконував полонез Огіньського. Щоб не сидіти в тісних класах музичної школи (а на території колишнього обійстя Потоцьких така є), учні виходять на повітря і готуються до іспитів саме

так — добре, що парк великий і є де знайти собі хорошу місцину. Якщо комусь захочеться послухати — будь ласка, це не засоромить його музиканта, а ще додасть сил: якщо слухають, значить є що...

Залишилося розповісти про квіти. Клуб там можна зовсім не побачити. Зате купити гарний букет — на кожному кроці. Обов'язково вони продаються біля залізничного і автовокзалів. Продавати квіти має право тільки та людина, яка закінчила спеціальні курси. Зрештою, це видно з букетів. Вам треба на подарунок літній пані? Будь ласка. Вашій подрузі двадцять? Тоді ось цей. На побачення! Тільки такий. Вам подобається ікебана? Кілька хвилин і зробимо.

І роблять, повірте, дуже гарно, переважно обов'язково гарною стрічкою (тільки такою, яка пасуватиме до вашої події), додають зелені. А якщо вам в дорогу і треба з собою мати букет квітів, можете не хвилюватися, що вони зів'януть. Для цього придумана поліетиленова горбинка з ручками форми перевернутої трапеції, туди заливається вода, вставляється букет. Квіти доїдуть живими і гарними. Коли ж хлопцеві хоче подарувати своїй дівчині букет, але на пшійний не має достатньо грошей, може не сумувати — невеличкий (але гарний і милий) букетик коштують всього лише 25 копійок нашими грошима.

Найбільше люблять в Польщі, мабуть, гербери. З них роблять найгарніші композиції, вони пасують до всіх дат. Не буду це стверджувати остаточно, але в руках більшості жінок бачили саме ці квіти.

Такою я побачила Польщу. Не торкаюся гострих економічних і соціальних її проблем, про них можна почути і по телевізору, і по радіо. Але оптимізм поляків — а вони в більшості невичерпні оптимісти — обіцяє, що життя має піти на краще.

Тетяна ТАРАСЕНКО.

У ВІДПОВІДЬ ОКСАНІ

Лист від Оксани Стругової надійшов коротенький. Дівчина питала, як організувати роботу учкому, щоб вона була цікавою і «розворушила» школярів. Якогось одного рецепту бути, звичайно, не може. Але, можливо, згодиться і пропозиція нашого постійного читача і дописувача В. КВІТКИ.

Я не вірю в те, що сучасний старшокласник може займатися «шкільними справами» від щирого серця. Просто в більшості старшокласників виробилася така психологія, що усе у школі (виняток становить лише навчання) робиться для «галочки». Якщо говорити відверто, то так воно і є (хоч це, можливо, і абсурд, але навіть на свята нас доводиться «заганяти» директору і класним керівникам). Сучасну молодь більше цікавить те, як влаштувати своє майбутнє життя. Взагалі, це, звичайно, непогано — мріяти. Але, на жаль, ці мрії рідко мають характер «великої мети» (типу — удосконалення радянського суспільства; перебудова людської свідомості та ін.), а більше носять вузько особистий характер («Якщо я навіть роблю що-небудь для нашого радянського суспільства, то лише для того, щоб примножити свій достаток, жити ситніше»). Звідси і комсомольська пасивність: мовляв, за ініціативу не платять.

Не малу роль грає й особиста лінь, і небажання працювати. Винуватців шукати немає чого — винні всі ті попередні роки, коли розумна ініціатива й ентузіазм приглушувалися, а інколи й каралися. А безкарність у

І ДЕЩО ПРО САМОВРЯДУВАННЯ

ряді випадків заспокоювала, запевняючи, що людині можна прожити на широку ногу (тихо і добротно) без особливих зусиль. У людей навіть виробилася думка, яку так важко зараз викоринити: «Краще прожити тихо і сумирно, ніж «рвати душу» та ще й, чого доброго, за це мати неприємності». Звичайно, цьому ж навчилися і діти.

На зустрічі керівників засобів масової інформації редактор газети «Правда» В. Г. Афанасьєв сказав: «Необхідно ламати психологію людей». Але ламати приватновласницьку психологію треба поступово. Мені здається для того, щоб налагодити комсомольську роботу, треба застосувати таку систему, яка б поєднувала особисті інтереси школярів-старшокласників із суспільними. Цю систему, яку я пропагую, можна застосовувати не лише для учкому. Найголовніше тут те, що старанність кожного учня і його поведінка повинні бути дуже тісно пов'язані із суспільною діяльністю.

Наприклад, у відповідального за який-небудь сектор (скажімо, за стан підручників) виявилось, що у деяких учнів підручники в незадовільному стані. Тоді відповідальному дається строк (який — вирішує голова учкому), і якщо за цей час відповідальний не вплине на небайдливого учня — знижується йому оцінка з пове-

ділки і старанності за чверть (зверніть увагу — відповідь не бібліотекар і не вчитель). Але все у цьому ланцюгу повинно бути взаємопов'язаним. Голова учкому відповідає за роботу усіх членів учкому, вони, в свою чергу, відповідають за навчання, старанність і поведінку всіх інших школярів.

Тепер, про комітет комсомолу школи. Тут теж повинна бути встановлена система «Відповідальність і ще раз відповідальність», причому відповідальність повинна, у цьому випадку — із комітетом комсомолу — шансувати на успіх більше, адже активна суспільна діяльність кожного комсомольця тут пов'язана із майбутнім життєвим шляхом.

Як? Дуже просто. Юнак, який хоче стати агрономом, зробить усе, щоб суспільно корисна праця (його сектор) була у школі на високому рівні. А дівчина, мріє присвятити своє життя вчителюванню, без сумніву, докладно максимум зусиль у вожатській роботі. А як же інакше? Не справляється із роботою — прощайте мрії дитинства, виконаєш усі доручення — ось тобі і відповідна характеристика, ось тобі і рекомендаційний лист у відповідний навчальний заклад.

Дехто можливо скаже, що це не метод — штучно створювати ініціативу. Але, на мою думку, при такій пасивності, як зараз у наших школах, лише так можна суттєво підвищити активність школярів. Високі ж слова і гучні фрази наваряд чи спроможні розворушити. Кажу так, оглядаючись на яскраві приклади життя комсомольської організації моєї школи.

С. Протопопіва,
Олександрійський район.

ЯК СПРАВИ, ВОЖАТИЙ?

13 жовтня відбувся III обласний зліт піонерських вожатих.

Зараз в області 70 тисяч понерів. І якими вони виростуть громадянами, у великій мірі залежить від їхніх вожатих. Отож поговорити, посперечатися було про що. Як покращити роботу з піонерами, які є нові форми такої роботи, як зацікавити дітей і як врешті ор-

ганізувати ефективне навчання для піонервожатих. Усі ці проблеми вожаті могли б обговорити і на спільному засіданні, і дискусійних клубах, і на вогнику всіх поколінь піонервожатих.

У роботі зльоту взяли участь перший секретар обкому комсомолу П. Малій, секретар Л. Єгельська.

Наш кор.

Хочу листуватися

Зростає кількість листів, в яких наші читачі висловлюють бажання знайти нових друзів з допомогою газети.

«...Мені 15 років. Хочу листуватися зі своїми ровесниками. Люблю читати книги. Дуже подобається творчість Чингіза Айтматова. Захоплююся сучасною музикою. Моя адреса: Кіровоградська обл., Кіровоградський р-н, с. Березинка, вул. Гагаріна, 63. Савкуновій Антоніні.

Я — школярка. Мені 14 років. Люблю читати, малювати, слухати музику. Колекціоную календарики. Хто хоче зі мною листуватися, пишіть на адресу: 317020, Кіровоградська обл., Онуфрієвський р-н, с. Браїлівка, вул. Шкільна, 28. Ірині Яременко.

Відгукніться, ровесники! Мене звать Надія Котова, я живу в красивому місті Знамяці. Люблю спорт і музику. Давайте листуватися! Ось моя адреса: 317054, Кіровоградська обл., м. Знамянка, вул. Кіровоградська, 31 А. Н. Котовій.

Хто захоплюється історичними романами, цікавиться сучасною естрадою, радянською і зарубіжною, любить індійські кінофільми, в яких так багато музики, пісень, танців, такі красиві актори, можливо захоче поділитися зі мною своїми захопленнями. Чекаю листа з нетерпінням на адресу: 317441, Маловісиківський р-н, с. Палівка, вул. Центральна, 27. Галині Кодацькій.

Дорога редакціє, допоможіть! Хочу, щоб на мій лист відгукнувся хлопець, який у вересні 1986 року перебував на лікуванні в травматологічному відділенні Ульяновської районної лікарні. Нехай напише мені на адресу: 317629, Ульяновський р-н, с. Дельфінівка. Тамарі Мироновій.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Якщо юнак, про якого пише Тамара, читав нашу газету, він обов'язково відгукнеться. До речі, у листі є ще одна деталь — людина, про яку пише дівчина, виписалася з лікарні 24 вересня. Не втрачай надії, Тамаро.

Хочеться попросити читачів, які висловлюють своє бажання листуватися, повністю називати своє ім'я, як це прийнято при знайомстві, і розбірливо писати адресу. Чекаємо нових листів.

МЕНЕ ЗМУШУЮТЬ

«Шановна редакціє «Молодого комунара», здрастуйте! Пише вам ваша постійна читачка. Хочу у вас запитати: чи мають право змусити бути комсоргом школи, якщо наприклад, я цього не хочу. Знаю, що ніколи не стану лідером. Ця робота не для мого характеру. Чи можна давати самовідвід? Бо наш класний керівник говорить: «Не хочеш? Змусимо!» Я думаю, що це неправильно.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Цього листа ми попросили прокоментувати секретаря обкому комсомолу Л. Єгельську:

— Класний керівник взагалі не повинен брати участі у виборі комсорга. Його вибирає комсомольська організація, адже в нас самоврядування. Кожен може взяти самовідвід. І ніхто змусити бути комсоргом не може.

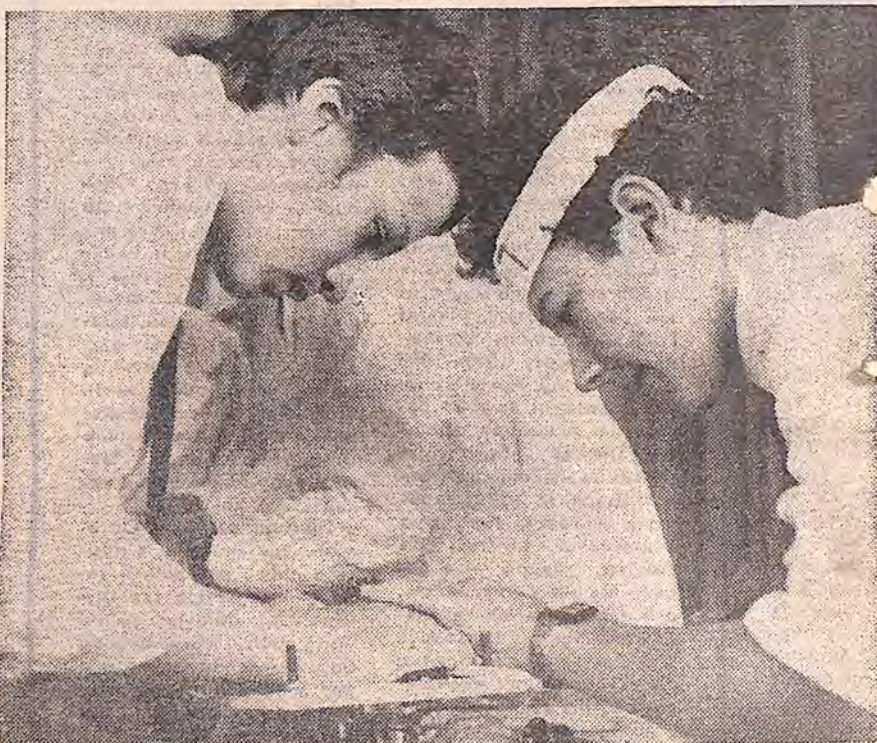
МОЄ СЛОВО ТАКЕ

Мені уже за 60. Прочитав колись у вашій газеті, що діти самі не хочуть виконувати уроки, а дивляться, аби їм допомагали батьки. А знаєте, чому це так? Діти лінькувати? Ні. Це тому, що зараз таку придумали програму, що з перших днів школи у дітей від таких уроків відпадає бажання вчитися.

По-перше, діти йдуть у дитсадок з 1,5-річного віку, вони не знають свого дитинства, бо вже на них чекують там перші «програми», які будуть вивчатися після виходу з дитсадку ще 10 років, а потім — 5-6 років у вузі. Замість того, щоб діти бавилися іграшками, бігали на свіжому повітрі, бували в лісах і біля водоймищ, вони мають «ленції». По-друге, запитайте в деяких дітей, чи хочеться їм до школи. Більшість скаже, що нам школа вже і в дитсадку набридла.

А програма яка! В нашій школі була за 7 класів така, яку зараз товчуть в 1-2 класах. І я не знаю, як наші вчителі, (а їм було років по 18), вкладались в програму, бо якщо ми не засвоїли матеріал, то вони нам задавали його по 2-3 рази одну тему. А зараз вчителі чеканять уроки, хто знає, хто не знає, а вперед, бо треба програму виконувати! Вдруге задати уроки вже не можна. От і виходить, що вчимо дітей з дитинства до повноліття, а вони нічого не знають. Хліба спекти — нема кому, в ідальні зварити калорійну страву — нема, сантехніків, які конче потрібні, — нема шляхоремонтників теж. А що вже й казати про лікарів, то це аж страшно...

І до чого ми зараз довелися? Що окутали себе атомами, що нам уже нічим дихати? А що ж чекає на наших вунів, їхніх дітей? Здається мені (а воно там і буде), що чим далі, то діти не бажатимуть

Боротьба була напруженою, як завжди на КВВ. Ще більшої напруги надавало те, що КВВ був технічним — змагалися юні техніки 7-А (команда «ГВИНТ») та 7-В (команда «МІФ») класів Кіровоградської десятирічки № 6. Різниця в рахунку сягала часом менше бала. Все вирішували останні завдання... Перемогла команда «ГВИНТ».

Фото Г. КОШКА.

вчитися. Бо є ще й різні діти, одним дається навчання легше, іншим зовсім важко, а дивляться на них однаково. Потім їх залишають на другий рік, а вона чи він ще гірше вчиться. А по-моєму, не треба їх залишати на другий рік — прийде їхнє повноліття, він-вона знайдуть свій шлях у житті. У кожного з них є своїх поклонників. А так, як ми зараз до них ставимось, то більше з них стане наркоманів, токсикоманів і тунеладців. Якщо ми їм не допоможемо, звичайно.

А. ГРИЦЕВСЬКИЙ,
ветеран війни і праці,
с. Богданівка,
Знамянського району.

ШКІЛЬНІ КРАВЦІ—ШЕВЦІ

Ще знадвору, окинувши оком майстерні, зрозуміла, що це не просто навчально-виробничі корпуси. У просторах, облетених квітами цехів, щось було від сімейного затишку. Чистота, лад, зі смаком розташоване обладнання, наочність. В усьому, від гарно вимитих шибок широким вікон до серветок на робочих місцях, відчувалась дбайливість й господарська жіноча рука.

У «Куточку майстерні» — виробничі учні з початку 1988 року, розцінки товарів.

Напочатку року учні уклали договір з шкірзаводом на виробництво продукції з відходів сировини. Виготовляли шкіряні краватки, гаманці, пасники. Працювали й під час весняних та літніх канікул. Двері швейної майстерні не зачинялися.

— Сам по собі успіх не приходить. Щоб досягти його, треба працювати наполегливо, творчо, — сказав при зустрічі директор школи А. К. Неметий. — Думаєте, ця швейна майстерня була два роки тому такою, як зараз? Де там — голі стіни і танесня обладнання.

Чимало сил, енергії, досвіду, умінь і особистого вільного часу віддали вчителі праці В. М. Литвинова та В. П. Горицька, щоб навести в при-

міщенні порядок, зробити його справді другою домівкою для школярів й одночасно робочим місцем.

— У виробництві власної продукції зацікавлена не тільки школа, на рахунок якої надходять додаткові кошти, а й учні, — розповідає В. П. Горицька. — Наприклад, при пошитті краватки, яка коштує 6 карбованців, учень одержує 20 копійок, а при виготовленні пасака — 30 копійок. Щомісяця кожен має можливість заробити гроші на власні потреби. Більше зробиш — більше й одержиш. Однак не тільки через гроші засиджуються старшокласники у навчально-виробничих цехах після уроків та під час канікул. Прагнення пізнати ази швейної справи, технологію виробництва, любов до праці — для них важливіше. Тільки за ці роки чимало випускників пішли навчатися у швейні училища.

Напочатку літа майстерня відкрила ательє індивідуального пошиття одягу. Бригада з десяти учениць протягом канікул приймала замовлення на пошиття суконь, спідниць, блузок. На замовлення школи майстерня виготовила 68 беретів та 108 фартуків, ностію для учасників художньої самодіяльності, форму — для барабанщиків. На святі Новомірограда дівчата також реалізували товарів на суму 50 карбованців.

Нинішнього року випускники школи просапали у підшефному колгоспі три гектари цукрових буряків, заробили кошти подарували майстерні для придбання нового обладнання.

— Хочемо купити в кабінет домогства кухонний гарнітур, — розповідають учні. — Посуд для сервірування столу. Тож кошти, які заробимо цього навчального року, підуть саме на ці потреби.

О. ДОЛЯ,
працівниця районної газети «Червона зірка»,
м. Новомирогород.

МИНУТНАЯ СТОЯНКА

Еще один разезд —
Минутная стоянка.
Над красной крышей
шест —
На нем синее галка.
Над каменным
крыльцом.
Над красной черепицей
Красно дым
струится,
Свивается в кольцо.
Хозяйка на крыльце
В оранжевом жилете.

А на ее лице
Печаль заметна,
Как и в осеннем дне,
Тревожном
и нестойком...
Качнулся дом в окне,
И потекли постройки.
И в мутное стекло
Плакатного вагона
Пространство потекло.
С лесистого уклона.
На стыках все шумней
Железа перебранка.

Чем дальше,
Тем видней
Минутная стоянка.
Чем дальше то крыльцо
И домик тот опрятный,
Тем все видней лицо,
Печаль на нем —
понятней.
И мне не спится снова.
Вновь неспокоен я.
И все бессильней слово
Пред смыслом бытия.

Кировоградський поет Юрій Камінський — автор кількох поетичних збірок, член Спілки письменників СРСР. Поезії нашого земляка — це схвилювана і щира оповідь про болі і тривоги сьогодення, про нас з вами. Автор не обходить манаївами гострі кути злободенних проблем і в той же час не полишає увагою інтимну лірику. У віршах глибоко особистого звучання Ю. Камінський намагається зазірнути в найпотаємніші куточки людської душі, наповнивши свої строфи мрійливими спогадами і роздумами про людське щастя і віражі людської долі.

Сьогодні ми пропонуємо увазі наших читачів вірші Юрія Камінського з його нового рукопису «Минутная стоянка», який знаходиться в активі видавництва «Радянський письменник».

Завтрашнее человечество

Сыну Мише

1.
Лицо младенца —
утренний пейзаж
начала лета
на берегу не мелкого пруда.
Явился луч
И вспыхнула вода —
Одушевленно вспыхнула,
И это
еще сильнее подчеркнуло связь
лица младенца с утренним пейзажем
на берегу не мелкого пруда.
А тающая
легкая звезда,
на летний горизонт облокотясь
дописывала схожесть светлой сажей.

2.
Губы и руки, глаза и ресницы —
Слово из тысячелетней темницы —
Тянут-потянут — трепет и дрожь:
Сын мой гулит и шумит, словно дождь.
Нет еще СЛОВА —
слоги и звуки —
Мыслью по древу —
древняя мука —

Высказать. Выкричать —
трепет и дрожь —
В самом начале правда и ложь.

3.
Завтрашнее человечество начинается
с моего сына,
который родился вчера.
В даль нашей общей жизни,
что чаще была сера,
добавилось две капли сини.
Две чистые, незащищенные —
Две капли счастья,
Обреченные
Стать человечеством,
Когда
мутнеет с каждым днем вода,
и небо кажется с озинку,
и души отданы в починку,
и старый страх, и новый страх
соседствуют в людских сердцах.

И завтрашнее человечество, которое
началось с моего сына,
Опять обреченно
надеется на счастье,

ПАСТОРАЛЬ

ЗАКАТ

Коровье солнце в ржавые луга
Стекло теплой струйкой молока.
Дремало стадо сытое.
Пастух
разглядывал лицо пастушки.
Она сидела рядышком послушно,
И он
кормил ее,
как птицу, с рук.
Почуяв запах раннего костра,
Коровы шевельнулись неохотно.
Вспорхнула пыль —
как будто для полета,
Но поднялась не выше и куста.
Пастушка засмеялась.
А пастух
увидел солнце в розовом дыме:
оно повисло,
тихое,
над ними,
большое —
заслонило все вокруг.
И сразу стало тесно на лугу.
Пастушка потянулась к пастуху —
И места для двоих как раз хватило.
Уснуло все.
Лишь розовый телок
искал губами влажными сосок,

Спать улеглось
за озером
светило.

РАССВЕТ

Проснувшись,
пастушка
свое отражение
Искала в лице пастуха...
Внизу,
по лугам,
начиналось движение —
Рассвет
сквозь коровьи бока
проступал.

ПОЛДЕНЬ

Что может объяснить нам слово,
Когда вокруг оседает пыль?
Вот луг —
он зелен!
Вот корова —
коричневая?
А вот ковыль —
серебряный —
Попробуй тронь,
И луг вокруг засеребрится.
А рядышком —
твоя ладонь —
вздремнувшая в полете
птица.

По-моему, в конце шестидесятих
Я уже не видел нищих
на базарах и в трамваях.
Как-то сразу их не стало,
словно ветром с улиц дуло.

А у школы,
на углу
Карла Маркса и Шевченко,
где сидела каждый день
безымянная старушка,
темный загудел сквозняк.

У соседа появился мотоцикл и телевизор,
А сосед того соседа на машину подсобрал.
В гаражах мы пили водку,
ели и смеялись много,
пили, ели и смеялись.

А наевшись и напившись,
и до колк насмеявшись,
уважение друг к другу
начинали вдруг искать.

А один, совсем отчаянный,
тот, что мать в приют отправил
из трехкомнатной квартиры,
тот, который пацаном
в храм ходил и там на Пасху
деньги с блюда воровал —
он канистру керосина
опрокинул и поджег.

Нищие стояли молча,
отрезвев над теплым пеплом,
и растерянно искали
в мертвой пустоши людей.

А веселый поджигатель,
хохотал почти безумно
и плясал на сквозняке.

ЮГО-ЗАПАДА ИЮЛЬ

В небесах кочует гром
На цыганском тарантасе.
Вжался в землю дальний холм,
Помрачнел, как будто в трансе.
Сорвался с ветвей берез
Перезревший вихрь опальный,
И за холм осевший дальний
Всю печаль свою понес.
Пригибался, наутек
Травы дольные пустились.
А колеса как взбесились —
Вдоль гремят и поперек.
И с разгона — в дальний холм:
Треск и шум фатальной ломки.
Молнии брызнули обломки,
И притихло все кругом.
Часто все еще дыша,
Распрямлялась вероника,
Словно и тайну смерти вынула
Тонкая ее душа.
Воздух держит медный гул,
Как последний грош в кармане.
А под стогом спят цыгане.
Юго-запада июль.

Все семьдесят нашей истории
Рядом еще живут.
Толкуют привычно в очереди,
Работают.
Водку пьют.
Толкуют о чем попало
В метро, за столом, в толпе:
Погромче — теперь — о Сталине,
Потише чуть — о себе,
И споры, и даже ссоры —
Обо всем говорят все:
Поддержанной о победах,
И — яростней — о колбасе.
Все семьдесят — год за годом,
И даже за часом час —
Все семьдесят лет народа —
Рядом...
Вокруг...
Не в нас.

С Ю Ж Е Т

Девочка на крыше загорала.
Солнце еще было за горами.
Дождик собрался в небесах.
Ты котенку придавила лапу:
— Что за чертовщина, просто страх,
И солонку уронила на пол.
Ходики пробили ровно десять.
Я смотрел в окно.
— Да не надейся,
Не упряйся, надо уезжать.
Сколько ждать погоду.
Я уеду.
Собралась.
Такси пришло к обеду.
— Я одна.
На надо провожать.

Я смотрел в окно на серый полдень,
Громыкнуло.
Вспышки дальних молний.
Оживили тень твою на миг,
Длился день над морем и горами.

Погреюсь у счастья чужого
неспеша,
И дальше пойду
И долго
у доброго слова
Гостить еще будет душа.
И долго
в петливой дорожке,
Что жизнью зовется моей,
Мне будет теплее немного,
Мне будет немного светлей.

БАНТ

Я очевидец.
Я хорошо помню.
И узкий коридор в школе,
И траурный блин репродуктора,
И сиротливый март,
И слезы соседской Оли,
маленькой девочки Оли,
Но крепче всего запомнил я
ее фантастический бант.

Он был, как большой пропеллер —
огромный цветной пропеллер,
(На траурном фоне марта —
первый бунет цветов.)
И лопасти его легкие под ветром печальным пели —
Счастливые что-то, свободное —
свое что-то пели без слов.

И я уж не слышал радио, в толпу не глядел слезливо,
Каменной и угрюмой, я помню, была толпа.
Я видел, как дядя беззлively,
а может быть, болзливо,
Смял этот бант-пропеллер.
первый бунет растоптал.

Дядя в цивильном френче руку отдернул тут же,
Как будто обжег его пальцы легкий и пыльный шифон.
«Это шпион, наверно», — я помню свой детский ужас...
И помню Олины слезы в день сталинских похорон.

И смутные тревоги
Моих вчерашних дней

Становятся немного
Как будто бы ясней.
Светлеют понемногу

Тревоги прошлых дней,
Как очертанья строгих
Рассветных тополей.

Синеза в столах деревьев.
В темных пятнах
мертвых ставень.
Заколочена дерезня,
Были люди
и — не стало.
Лишь кресты в глуши кладбища:
Савва, Марья, Ольга, Гриша.
Толстой ниткой паутины,

Как в мешок село зашто.
Высыхает пруд утиный
Рассыхается корыто.
Тын обвязан лебедею.
Только звук из слова «жито»
Откликается бедою.
Да синица громко свищет
В топких зарослях кладбища,
Уж-то, думает, услышат:
Савва. Марья. Ольга. Гриша.

Інформує У коопторгреклама НУТРІЯ

ЯКЩО У ВАС Є МІСЦЕ ДЛЯ НЕВЕЛИЧКОГО ДЕРЕВ'ЯНОГО БУДИНОЧКА З ВИГУЛАМИ З МЕТАЛЕВОЇ СІТКИ, НАВИСИ, САРАЇ ЧИ СТАРІ ТВАРИННИЦЬКІ ПРИМІЩЕННЯ, — ЗАЙМІТЬСЯ ВИРОЩУВАННЯМ НУТРІЙ. ЦЕ КОРИСНА Й ЦІЛКОМ ПОСИЛЬНА СПРАВА.

ДЛЯ ГОДІВЛІ ТВАРИН ПРИДАТНЕ МАЙЖЕ ВСЕ, ЩО РОСТЕ В ПОЛІ, НА ГОРОДІ, ПО БЕРЕГАХ ВОДОЙМИЩ ТА НА ЛІСОВИХ ГАЛЯВИНАХ, А ТАКОЖ ХАРЧОВІ ВІДХОДИ.

ШКУРКИ Й М'ЯСО НУТРІЙ БЕЗ ОБМЕЖЕННЯ ЗАКУПУЮТЬ ЗАГОТІВЕЛЬНІ ПУНКТИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ. ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЛИШЕ ОДНОГО ПРИПЛОДУ МОЖНА ОДЕРЖАТИ ПОНАД 200 крб. ПРИБУТКИ ГРОМАДЯН ВІД ПРОДАЖУ ШКУРОК ДЕРЖАВІ ТА М'ЯСА НУТРІЙ НА КОЛГОСПНИХ РИНКАХ НЕ ОПОДАТКОВУЮТЬСЯ.

ЗАГОТІВЕЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ ТА ТОВАРИСТВА КРОЛІВНИКІВ І ЗВІРІВНИКІВ-ЛЮБИТЕЛІВ КОНСУЛЬТУЮТЬ З ПИТАНЬ УТРИМАННЯ НУТРІЙ, СПРІЯЮТЬ ЗАКУПІВЛІ ПЛЕМІННОГО ПОГОЛІВ'Я, СІТКИ ДЛЯ КЛІТОК, КОНЦКОРМІВ, НАДАЮТЬ ПОСЛУГИ ПО ЗАБОЮ ТВАРИН І ПЕРВИННІЙ ОБРОБЦІ ШКУРОК.

БІЛЬШЕ РОЗВОДЬТЕ НУТРІЙ! ЗДАВАЙТЕ ЇХ ШКУРКИ ТА М'ЯСО НА ЗАГОТІВЕЛЬНІ ПУНКТИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ!

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

Волос худоби — цінна сировина

Пензлі, квачі, помазки, щітки зубні, для чищення одягу, взуття, натирання підлоги, миття посуду та багато інших виробів, які використовуються в побуті, а також в багатьох галузях народного

господарства, виготовляють з волосу коней, великої рогатої худоби, свиней. Найкращий час для заготівлі й здачі сировини — з пізньої осені й до весни. Волос миють, зв'язують в жмути ва-

гою 300—500 грамів. Вологість сировини не повинна перевищувати 18, а наявність домішок — 9 процентів. Закупівельна ціна 1 кг волосу — від 40 коп. до 3 крб.

Закупівельні пункти споживчої кооперації приймають сировину в неособмежній кількості.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СЛУХАЧІВ

на денне підготовче відділення

ПРИЙМАЮТЬ:

робітників і колгоспників зі стажем роботи не менше двох років за направленнями підприємств, організацій, установ;

осіб з числа працюючої молоді, направлених підприємствами, організаціями й установами на договірній основі в порядку цільової підготовки, але які не пройшли за конкурсом;

осіб, що не мають зазначеного стажу роботи, при умові успішного складання ними екзаменів у даний вуз;

військовослужбовців, звільнених у запас з лав Збройних Сил СРСР протягом трьох останніх років.

Зарахування проводиться за результатами співбесіди й відбору приймальною комісією.

Всіх зарахованих забезпечують стипендією і гуртожитком.

Після успішного складання випускних екзаменів слухачів зараховують на перший курс інституту поза конкурсом.

Прийом слухачів проводиться по спеціальностях:

електропостачання промислових підприємств, міст і сільського господарства,

сільськогосподарські машини, технологія машинобудування, металорізальні верстати й інструменти,

будівельні і шляхові машини й устаткування,

машини і технологія обробки металів тиском,

машини і технологія ливарного виробництва,

автоматизація сільськогосподарського виробництва,

бухгалтерський облік і аналіз господарської діяльності,

автоматика і телемеханіка.

Для вступу необхідно подати:

заяву на ім'я ректора із зазначенням обраної спеціальності;

направлення за встановленою формою;

характеристику, підписану керівником підприємства (військової частини), а також партійною, комсомольською і профспілковою організаціями;

документ про середню освіту (оригінал);

виписку з трудової книжки, завірену керівником підприємства;

медичну довідку (форма № 086-у) і 6 фотокарток 3×4 см.

Прийом заяв з 1 жовтня по 25 листопада, від звільнених в запас воїнів — по 15 січня, щодня з 9.00 до 16.30. Вихідні — субота, неділя.

Початок занять — 1 грудня.

Адреса інституту: 316017, м. Кіровоград, проспект «Правди», 70-а, кімн. 306. Телефон 93-4-18.

24 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — Мультфільми. 9.30 — Прем'єра документального фільму «Декрет». 9.50 — Новини. 10.00 — Одне засідання. 10.15 — Новини. 15.40 — П'ятирічка: діла і люди. Прем'єра документального фільму «Навіщо людині дах?». 16.10 — «До лави» за пісню. 16.40 — «Я, ти і всі разом». 17.25 — Но-

вини. 17.30 — «Кримська елегія». 17.55 — «У нас в студії». К. Дебюссі. Соната для віолончелі і фортепіано. 18.10 — Курсом XIX партконференції. Репортаж з першого засідання дискусійного клубу «Перебудова і нове мислення наукової і технічної інтелігенції». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — О. Заградний. «Соло для годинника з босом». Фільм-вистава Московського Художнього театру СРСР ім. Горького. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови.

21.50 — Фільми Т. Абуладзе, на телеекрані. «Дерево бажання». 23.35 — Сьогодні у світі. 23.50 — «Пісня-88». **ЦТ (II програма)** 8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Євгеній Баратинський». Науково-популярний фільм.

8.35, 9.35 — Фізика, 9 кл. Будова і властивості кристалів. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Вибране. Ф. Рабле. «Гаргантюа і Пантагрюель». 10.35, 11.35 — Біологія. 6-кл. Селекція рослин. 10.55 — «Невловимий горизонт». Науково-популярний фільм із циклу «Загадки зоряного неба». 11.05 — Російська мова. 11.55 — «Євгенія Гранде». Художній фільм. 13.30 — «Далеке близьке». Прем'єра документального телефільму. 14.15 — Новини.

14.20 — «Швидкість». Художній фільм із субтитрами. 18.00 — Новини. 18.15 — Прем'єра документального телефільму «Маєстро». 18.25 — Футбольний огляд. 18.55 — Реклама. 19.00 — Служба Радянському Союзу! 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Просимо поновити». Із циклу «Діючі особи». 22.50 — Музична передача «Ранова пошта». (повтор). 23.20 — Новини.

25 ЖОВТНЯ **ЦТ (I програма)** 6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Я, ти і всі ми разом». 9.20 — О. Заградний. «Соло для годинника з босом». Фільм-вистава Московського Художнього театру СРСР ім. Горького. В перерві. 10.30 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Програма Удмуртського телебачення. 16.30 — «Хлопчик йшов, сова летіла...» Мультфільм. 16.50 — «На сонячний галактиці».

ВІВТОРОК

25 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Я, ти і всі ми разом». 9.20 — О. Заградний. «Соло для годинника з босом». Фільм-вистава Московського Художнього театру СРСР ім. Горького. В перерві. 10.30 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Програма Удмуртського телебачення. 16.30 — «Хлопчик йшов, сова летіла...» Мультфільм. 16.50 — «На сонячний галактиці».

Концерт. 17.10 — Новини. 17.15 — Фільм — дітям. «Велика поїздка маленького машиніста». 18.15 — Людина і закон. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — «Дім збудуємо — будемо жити». Про рух МЖК. 20.00 — «Музичне подвір'я». Радянсько-австрійська програма. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження радянсько-австрійської програми «Музичне подвір'я». 23.15 — «Час впроваджувати». Про виставку «Винахідник і ра-

ціоналізатор-88». 23.25 — Сьогодні у світі. **ЦТ (II програма)** 8.00 — Новини. 9.20 — «Доброго вам здоров'я». 9.50 — «Все про кіно». 11.10 — Гресь Л. Пташко. 11.40 — «Шкільний екран». 6 кл. Російська література. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Срібний дзвіночок». (Кіровоград на Українське телебачення). 17.00 — Виступає вокально-інструментальний ансамбль «Лада». 17.30 — «Агропром:

проблеми і пошуки». 18.00 — О. Ківа «Мантата» № 3. 18.15 — «На хвилі дружби». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Відеорепортаж з прес-конференції «Перспективи розвитку енергетики». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Вперше на екрані УТ худ. фільм «Сліди перевертня». 23.20 — Вечірній вісник.

«Ерудит». Науково-популярні фільми. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 9.35 — Основи економічних знань. Тележурнал «Агро». 10.05 — Учнім СКТУ. Ленінська «Іскра». 10.35, 11.35 — Біологія. 5 кл. «Як росте корінь». 10.55 — Науково-популярний фільм із циклу «Загадки зоряного неба». 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 11.55 — «Ворота в небо». Художній фільм 13.20 — «Міста і роки». Документальний телефільм «Ашхабад». 13.45 —

Новини. 13.50 — Денний сеанс повторного телефільму «Мужність». 1 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — «...До шістнадцяти і старші». 19.00 — Музичний кіоск. 19.30 — Ритмічна гімнастика. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — «Східний Сибір». Кіножурнал. 20.30 — «Для всіх і для кожного». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільм студії союзних республік. «Спонука Дон-Жуана». Художній фільм. 23.15 — Новини.

СЕРЕДА

26 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Прем'єра фільму-концерту «Навіки ваш...» 9.30 — «Друж». Мультфільм. 9.45 — Новини. 9.55 — «Живи, Земло!» 10.55 — Грає квінтет духових інструментів. 15.30 — Новини. 15.45 — Прем'єра документального фільму телестудії країн «Обличчям до вогню». 16.20 — Портрет з квітами. 16.20 — «Твоя лєнінська бібліотека». В. І. Ленін. «Завдан-

ня спілок молоді». 17.05 — Новини. 17.10 — «Подарунок». Мультфільм. 17.20 — Програма телебачення Австрії. 18.00 — Хвилини поезії. 18.05 — Футбол. Кубок європейських чемпіонів. 1/8 фіналу. «Стяуа» (Бухарест) — «Спартак» (Москва). В перерві. 18.55 — Сьогодні у світі. 20.00 — Футбол. Кубок УЄФА. 1/16 фіналу. «Динамо» (Мінськ) — «Вікторія» (Бухарест). 2 тайм. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — «Нам рано жити спогада-

ми». 22.35 — Футбол. Кубок володарів кубків. 1/8 фіналу. «Рода» (Голландія) — «Металіст» (Харків). У перерві. 23.25 — Сьогодні у світі. **ЦТ (II програма)** 8.00 — Новини. 9.05 — Худ. фільм «Сліди перевертня». 10.35 — «Шкільний екран». 4 кл. Музика. 11.05 — Телефільм «Обирай». 11.40 — «Шкільний екран». 8 кл. Російська література. 12.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Срібний дзвіночок». 17.00 — «Заради істини». 17.30 — «Народні таланти».

18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.20 — «Народні таланти». Ансамбль «Пряля». (Кіровоград). 18.55 — «Наші довідки». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Шляхом оновлення». Госпрозрахунок на Новокраматорському машинобудівному заводі. 20.00 — Концерт Володимира Кузьміна та групи «Динамік». 20.35 — Реклама. 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Говорить депутат Верховної Ради СРСР. 21.50 — Худ. фільм «Двоюрисне гніздо». 23.35 —

Вечірній вісник. **ЦТ (II програма)** 8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Деннабрист Гаврил Батенков». 8.35, 9.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Перебудова і право. 10.25 — «Вічний рух». 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 9 кл. Тварини і середовище. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Спонука Дон-Жуана. Художній фільм. 13.30 —

«Дорослі і діти». 14.00 — Новини. 14.05 — Денний сеанс повторного телефільму. «Мужність». 2 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — Лауреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. В. Чернов. 19.10 — Рух без небезпек. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — «І це все про нього». 20.40 — «Обличчя перепису населення». 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Прем'єра художнього телефільму «Лучаферул». 1 серія. 23.15 — Новини.

ЧЕТВЕР

27 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Змагання». Мультфільм. 8.45 — Футбол. Європейські кубки (повтор від 26 жовтня). 10.25 — Новини. 10.35 — Прем'єра документального фільму «На вечірній барикадах». 10.55 — Грає фортепіанне тріо Челябінської філармонії. 15.30 — Новини. 15.40 — «Здрастуй, музино!». 16.10 — Прем'єра документального телефільму «Великі імена Росії. Станіславський». 16.40 — Нови-

ни. 16.45 — «...До шістнадцяти і старші». 17.35 — «Музична скарбниця». Д. Шостакович. Соната для скрипки і фортепіано. 18.10 — Основи економічних знань. Тележурнал «Агро». Організація і досвід роботи орендних колективів у тваринництві. 18.40 — Телеміст Кельн-Волгоград. 20.00 — Літературно-художній відеонагляд. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Продовження літературно-художнього відеонагляду. В перерві. 23.15 —

Сьогодні у світі. **ЦТ (II програма)** 8.00 — Новини. 9.15 — «Золоте курча». Вистава для дітей. 10.00 — Музичний фільм «Українські посиденьки». 10.35 — «Шкільний екран». 9 кл. Історія. 11.10 — Худ. фільм «Двоюрисне гніздо». 12.55 — Новини. 16.40 — «Срібний дзвіночок». 17.00 — «Закон і ми». 17.20 — Республіканська фізико-математична школа. 17.50 — Фільм-концерт «Грай, музино!». 18.00 — Документальний фільм

«Концепція». 18.30 — Виступають артисти української естради. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Темп». Теледіалог про проблеми науково-технічного прогресу. 20.30 — «Концертно». Музичний фільм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — До 70-річчя ВЛКСМ. Молодіжна студія «Гарт».

Навчальна програма. «Вальс, що обіравався». 8.35, 9.35 — Природознавство. 4 кл. 8.55 — «Дзеркала Ермітана». 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Наше Сонце». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учнім СКТУ. Загальна біологія. Естафета життя. 10.35, 11.35 — І. Тургенєв. «Батьки і діти». 9 кл. 11.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Лучаферул». Художній телефільм. 1 серія. 13.25 — Прем'єра документального телефільму «Атомна на краю Ойкуме-

ни». 13.50 — Новини. 13.55 — Денний сеанс повторного телефільму. «Мужність». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Одне засідання «Клубу мандрівників». 19.55 — Реклама. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — Народні мелодії. 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Фільми студії союзних республік. Прем'єра художнього телефільму «Лучаферул». 2 серія. 23.30 — Новини.

П'ЯТНИЦЯ

28 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Ми йдемо шукати». Про відкриття народних ігор. 9.05 — Фільм — дітям. «Електронна бабуса». 10.10 — Новини. 10.20 — Я.С. Баж. «Селянська кантата». 11.00 — «Я малюю Боровськ». 15.30 — Новини. 15.40 — «Подумавши разом». Якою бути піонерській організації. 16.40 — «Ашмаринські локіти». 16.55 — Новини. 17.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 17.45 — «Чо-

го і чому?» 18.15 — «Що може кооператор?». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — До 70-річчя ВЛКСМ. «Діючі особи». 19.45 — Прем'єра короткометражних художніх телефільмів «Неділний прогулянки». «Випробування». «Тато». 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — «Який прекрасний цей світ». Прем'єра фільму-концерту про композитора Д. Тухманова. 23.20 — Сьогодні у світі. 23.35 — Мультфільми для дорослих 23.55 — «Інтерсигнал».

ЦТ (II програма) 8.00 — Новини. 9.15 — А. Фугарі. «Шлях у Мекку». Вистава МХАТУ імені Горького. 11.40 — Новини. 11.50 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.45 — «Срібний дзвіночок». 17.05 — На допомогу школі. 17.40 — Прем'єра документального фільму «І чутства добрі». 18.00 — «Садова, 88». Інформаційно-музична програма. (Кіровоград). 18.45 — Телефільм. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Стосується можливо». На контролі виконання

постанови ЦК КПРС «Про заходи по реалізації в республіці постанови XXVII з'їзду КПРС, січневого (1987 р.) пленуму ЦК КПРС в галузі національних відносин, посилення інтернаціонального і патріотичного виховання населення. Передача друга. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Міжнародний телеміст «Київ — Бірменгем». 23.20 — Новини.

Навчальна програма. «Федір Тютчев». 8.35, 9.35 — Казки Г.К. Андерсена. 4 кл. 8.55 — «Наша кругла Земля». Науково-популярний фільм із циклу «Загадки зоряного неба». 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Звідки взялися телескопи». Науково-популярний фільм 10.05 — «Наш сад». 10.35, 11.35 — Історія. 7 кл. О. Невський. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Лучаферул». Художній фільм. 2 серія. 13.40 — Прем'єра документального фільму «...До армії йду служити».

14.30 — Новини. 14.35 — Денний сеанс повторного телефільму. «Мужність». 4 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — Концерт ансамблю «Алан». 19.00 — Сільська година. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Російська хорова музика. 20.40 — Прем'єра документального телефільму «Запрошуються всі». 21.00 — «Час». 21.40 — Говорять депутати Верховної Ради СРСР. 21.50 — Екран зарубіжного фільму. Швед. який пропав безвісти. (УНР — Швеція). 23.15 — Новини.

СУБОТА

29 ЖОВТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.30 — «Босфор». Документальний фільм. 9.00 — «Чого і чому?». Передача для дітей. 9.30 — «Самаркандські візерунки». Концерт. 10.00 — «З'їзд РКСМ. Через 70 років». 11.00 — «Розмова по суті». 12.30 — «В країнах соціалізму». 13.00 — «Для всіх і для кожного». 13.30 — «Альтернатива». Про 38-у конференцію «Пагуошського

руху вчених» в СРСР 14.30 — Новини. 14.40 — «Народна творчість» Телеогляд. 15.10 — Мультфільм. 15.20 — Міжнародна програма. До 70-річчя ВЛКСМ. 16.20 — Художній фільм «Дублер починає діяти». 17.55 — Репортаж з Московського Палацу молоді. По закінченні — Концерт радянської пісні. 21.00 — «Час». 22.00 — Концерт творчої молоді. 23.30 — Прем'єра документального фільму «Супутники» запрошує у весільну подорож». 23.45 — Новини.

ЦТ (II програма) 8.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 10.15 — Реклама (Київський дитячий музичний театр). 10.25 — Вперше на екрані УТ. Док. фільм «Вибір артема». 10.55 — Виступає ансамбль «Віола». 12.05 — До 70-річчя ВЛКСМ. «Суботні зустрічі». Репортаж перший. 12.35 — Худ. фільм «Вісімнадцятилітні». 1 і 2 серії. В перерві. 13.50 — Новини. 15.10 — До 70-річчя ВЛКСМ. «Суботні зустрічі». Репортаж

другий. 15.40 — Сонячне коло. 16.25 — «Варіант». «Комсомол і школа». Передача перша. 17.00 — Доброго вам здоров'я. 17.30 — Концерт радянської пісні. 17.45 — «Снарби музеїв України». 18.00 — До 70-річчя ВЛКСМ. «Суботні зустрічі». Сатиричний об'єктив. 19.00 — Репортаж третій. 18.30 — Актуальна камера. 19.35 — Тележурнал «Сонячні кларнети». 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — «Час». 22.00 — Художній фільм «Вогні броду немає». 23.30

Вечірній вісник. **ЦТ (II програма)** 8.00 — Гімнастика. 8.15 — Програма «Думка». Студія представляє... «Грані пізнання». 9.05 — Твоя лєнінська бібліотека. В. І. Ленін. «Завдання спілок молоді». 9.50 — «Здоров'я». 10.35 — «У світі тварин». 11.40 — «Діалог з комп'ютером». 12.25 — Людина. Земля. Всесвіт. 13.25 — Філософські бесіди. Людина, наука, суспільство. 14.25 — «Ключ без права

передачі». Художній фільм із субтитрами. 16.00 — «В гостях у Берліні». К. Пендерецький. Концерт для віолончелі з оркестром. 16.33 — «Шоферська балада». Документальний телефільм. 17.15 — Музика дощу. 17.55 — Кінопанорама. 19.25 — Реклама. 19.30 — Із диригентського репертуару П. Чайковського. 20.45 — Вечірня назва. 21.00 — «Час». 22.00 — Із диригентського репертуару П. Чайковського (продовження). 23.00 — Новини.

Неділя

30 ЖОВНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — Прем'єра мультфільмів. 9.20 — Тираж «Спортлото». 9.30 — Будильник. 10.00 — «Служба Радянському Союзу!» 10.15 — Музична передача «Ракета пошта». 11.30 — День відкритих дверей. Зустріч віце-президента АН СРСР академіка Е. Веліхова із студентами і викладачами МДП ім. В. І. Леніна. 12.30 — Музичний кіоск. 13.00 —

Сільська година. 14.00 — «Здоров'я». 14.45 — В гостях у казки. «Пастух Янка». 2 серія. 15.50 — Зустріч з журналом «Искусство кино». 17.25 — «Найбільший музей світу». Лувер. 2 серія «Дауріччя. або Стародавня Месопотамія». 18.00 — Телеміст Москва — Колєнген. Зустріч депутатів Верховної Ради СРСР з депутатами фольклотінгу Данії. Художній фільм «Довгі проводи». 21.00 — «Час». 21.40 — Прем'єра фільму-концерту «Маріо Ланца. Роздуми до портрета». 22.45 — Фут-

больний огляд. 23.15 — Новини. **ЦТ (II програма)** 9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — «На хвилі дружби». 10.15 — На шляхах республіки. 10.20 — Реклама. Київський дитячий музичний театр. 10.30 — Для дітей. Мультфільм «Синьонога». 10.45 — «Варіант». «Комсомол і школа». Передача друга. 11.20 — Художній фільм «Два капітани». 4 серія. 12.35 — «Нове слово». Культура російської мови. Сло-

во і доля Анни Ахматової. 13.20 — Новини. 13.30 — Телестудія «Контакт». 15.00 — Село і люди. 15.30 — Ви нам писали. 16.00 — «Слава солдаты». 17.00 — «Гітари звучать чарівні». Концерт. 17.30 — Програма «Братство». 18.30 — «Спомин в стилі джаз». Концерт. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — І тільки музика. 20.35 — Телефільм «Наймоладша». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Ф. Шіллер. «Підступність і мохання». Вистава. В перерві. 22.30 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма) 8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Програма «Думка». «Наш сад». 8.45 — Киноальманах «Горизонт». 9.25 — Життя видатних людей. Мікробіолог 3. Ермольєва. 10.10 — Школа: час переіменувати. 10.55 — Киноальманах «Навколо світу». 11.55 — Основи економічних знань. 12.30 — «Якщо вам після...» 13.15 — Бесіди про російську культуру. Цикл перший. Розповідь про тип російської молоді людини XVIII ст. 13.55 — «Що? Де? Коли?» Телеві-

торна. 15.35 — Співає О. Розенбаум. 16.45 — «У вічному русі». Документальний фільм. 16.55 — Мультфільм «Якби був я моїм татом...» Фільми 1 і 2. 17.25 — «Стануть хлопці у стрій солдатський». 17.55 — Телевізійний музичний абонемент. 19.15 — «Спорт і особистість». Ю. Морозов. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Бадмінтон. Міжнародний турнір на приз газети «Литературная Россия». 21.00 — «Час». 21.40 — «Знаю тільки я». Художній фільм. 23.05 — Новини.

ЖИВНО ЦІКАВО ВСЕРІЗ

▲ У віці 21 року австрійський Адам Рейнер, який народився 1899 року в Гразе, мав зріст всього 117,9 сантиметра. Протягом наступних одинадцяти років довжина його тіла різко збільшилася і у 1931 році досягла 218,4 сантиметра. Через такий стрімкий зріст його фізичний стан погіршився і до кінця своїх днів А. Рейнер був прикритий до ліжка. Він помер 4 березня 1950 року у віці 51 року і став єдиною відомою медицині людиною, котра протягом свого життя була і карликом, і гігантом.

Не менш цікаву зростаючу людини зафіксовано у випадку з американським цирковим артистом Клеренсом Вільямсом (1882—1962рр.). Дякуючи постійному тренуванню м'язів спини і хребта він міг за бажанням збільшувати свій зріст з 177,8 до 192,9 сантиметра.

▲ В родині американця Ральфа і Каролін Каммінгз п'ятеро дітей: Катрін народилася 1952 року, Керол — 1953, Чарльз — 1956, Млод — 1961 та Сесілія — 1968 року. За збігом обставин усі вони з'явилися на світ 20 лютого. Імовірно народження у різні роки, але в один день такої кількості дітей в одних батьків складає один 1 до 17. 797. 577. 730.

▲ Французька королева Катерина Медичі (1519—1589) спеціальним указом засвідчила певні вигоди до фігур своїх придворних. Зокрема, об'єм талії дам французького двору не міг перевищувати 33 сантиметри. Слід зазначити, що тоді всі жінки були мініатюрнішими теперішніх: таку саму талію у XX столітті мали лише дві жінки — французька актриса М. Полер (1881—1939) та англійка Е. Гренджер (народилася 1905 року).

▲ Едвард Говард (1877—1946), мешканець Філадельфії, за своє життя в ролі донора здав близько 600 літрів крові. Нині звична норма здавання крові для однієї людини складає в середньому два з половиною літра на рік.

▲ Елен Еспозито, котра народилася в 1934 році, у 6-річному віці після операції апендициту впала у кому і втратила свідомість. Через 35 років III днів. Померла вона у віці 43 роки, так і не прийшовши в себе.

▲ З 1922 року американець Чарльз Осборн (народився 1894 року), котрий мешкає в Ентоні, що в штаті Айова, безперервно гине. Приступ гниавки почався в нього тоді, коли він на своїй фермі забивав бичків. З того часу у бідного Чарльза суцільні неприємності — від нього пішла дружина, йому не потрапили у громадські місця, штучна щелепа постійно випадає.

▲ Рекорд найдовшого перебування під водою без акваланга складає 13 хвилин 42,5 секунди і належить електротехніку з Річмонда (США) Роберту Фостеру. Це «досягнення» було встановлено 15 березня 1959 року на дні плавального басейну на триметровій глибині в Сан Рафаелі (штат Каліфорнія). Перед зануренням 32-літній американець протягом півгодини дихав киснем. На думку медиків, подібного роду рекорду надзвичайно шкідливі для організму.

Переклав О. БАТУРІН.

МОЯ САМООЦІНКА

Уважно почитайте слова, які характеризують окремі якості особистості (рисні характеру): акуратність, безтурботність, вдумливість, сприйнятливість, гордість, грубість, життєрадісність, турботливість, заздрість, сором'язливість, злопам'ятність, щирість, витонченість, вередливість, легковір'я, повільність, мрійливість, помисливість, мстивість, наполегливість, ніжність, невинність, нервозність, нерішучість, невтримка, чарівливість, тонколюбність, обережність, чуй-

ність, педантизм, рухливість, підозрілість, принциповість, поетичність, презирливість, гостинність, розв'язаність, поміркованість, рішучість, самозабуття, стриманість, співчутливість, неспокій, терплячість, боягузство, захоплюваність, упертість, поступливість, холодність, ентузіазм.

Випишіть ці поняття у два ряди. У перший ряд назвою «Мій ідеал» помістіть слова, що характеризують ваш ідеал. У другий ряд під назвою «Антиідеал» — слова,

що означають риси, якіми, на вашу думку, ваш ідеал не повинен володіти.

З першого («позитивного») і другого («негативного») рядів виберіть риси, які вам, на ваш погляд, притаманні. Вибір треба робити за системою «так-ні»: є ця риса у вас чи ні незалежно від ступеня її вираження. Те ж саме проробіть із колонкою слів «Антиідеал».

РЕЗУЛЬТАТИ І ВИСНОВКИ. Кількість якостей, які ви собі приписуєте, поділіть на кількість слів у ряду «Мій ідеал». Теж саме — зі словами з «Антиідеалу».

ТЕСТ

Якщо у «ідеальній» колонці результат близький до одиниці, ви скоріше всього себе переоцінюєте; близький до нуля результат свідчить про недооцінку і вашу перебільшену самокритичність; результат, близький до 0,5 — нормальна середня самооцінка, означає, що ви досить критично себе сприймаєте.

У стовпчику «Антиідеал» наблизений до нуля результат свідчить про завищену самооцінку, близький до одиниці — про занижену, до 0,5 — про нормальну.

УВАГА!

УВАГА!

УВАГА!

У зв'язку з комплексним вирішенням житлової програми в місті Кіровограді і нарощенням потреб домобудівного комбінату

КІРОВОГРАДСЬКИЙ МІСЬКОМ КОМСОМ у терміново проводить направлення робітників за комсомольськими квитками на **КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДОМОБУДІВНИЙ КОМБІНАТ** за спеціальностями, які передбачає штатний розпис 1988 року.

УМОВИ.

1. Всім, хто прибув (одиноким), надається місце в гуртожитку з пропискою в м. Кіровограді.

2. Адміністрація зобов'язується тим, хто поступив на роботу, якщо він сімейний, до 1990 року надати малосімейний гуртожиток. А протягом семи років (тобто до 1995 року) забезпечити квартиру згідно загальної черги.

3. Працівник, котрий укладе договір, повинен працювати на ДБК протягом 10 років.

Звертатися в Кіровоградський міський комсомол. Адреса: провулок Центральний, 1.

Телефони 4-98-55, 4-95-36. Кіровоградський міський комсомол ЛКСМ України просить адміністрацію підприємств, партійні і комсомольські комітети сприяти направлення на домобудівний комбінат своїх кращих представників.

Кіровоградський міський комитет ЛКСМ України.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» — орган Кіровоградського обласного комітета ЛКСМ України.
На українському язичі.

НАША
АДРЕСА:
316050,
МПС,

м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26;
заступника редактора — 2-29-92;
відповідального секретаря — 2-27-65;
вдів: комуністичного виховання — 3-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.
Газета виходить щосуботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

БК 07500. Індекс 61103.

Зам. 468. Тираж 52648.

Над номером працювали: художник — О. Босий, складач машинного набору — Л. Бруєва, складачі вручну — Н. Старостіна, Л. Урсаленко, коректори — Л. Новаленко, Л. Овоченко, цинкограф — О. Щербина, друкарі — В. Виноградов, В. Цоня, відповідальний черговий — П. Селецький.

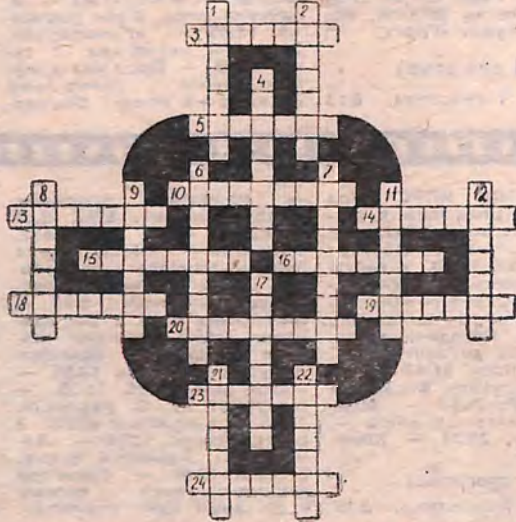
— Може, оцього на «білий танець» запросити?

Мал. О.ГУЦАЛА.

Кросворд «Г»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ:
3. Канат, який кидають з аеростата під час спуску для гальмування. 5. Німецький композитор. 10. Військова лікарня. 13. Найвища вершина Карпат. 14. Головна

рушійна сила якогонебудь руху. 15. Наукове припущення. 16. Наука про Землю. 18. Артилерійська зброя. 19. Різальний шматочок прісного тіста, зварений на воді. 20. Спеціальний пристрій для годування худоби. 23. Дрібний твердий кусочок речовини. 24. Найвище виявлення мужності.

ВИ ЗАМОВЛЯЛИ ПІСНЮ

ЧИСТЫЕ ПРУДЫ

Стихи Л. ФАДЕЕВА, Музика Д. ТУХМАНОВА.

У каждого из нас на свете есть места,
Куда приходим мы на миг уединиться,
Где память, как строка почтового листа,
Нам сердце исцелит, когда оно томится.

ПРИПЕВ:

Чистые пруды, застенчивые ивы,
Кад девчонки, смолкли у воды.
Чистые пруды — веков зеленый сон,
Мой дальний берег детства,
Где звучит аккордеон...

И я спешу туда, там льется добрый свет,
И лодки на воде как солнечные пятна.
Отсюда мы с тобой ушли в круженье лет...
И вот я снова здесь, и ты приходишь обратно.

ПРИПЕВ:

Однажды ты пройдешь бульварное кольцо,
И в памяти твоей мы встретимся, наверно.
И воды отразят знакомое лицо,
И сердце исцелит, и успокоят нервы.

ПРИПЕВ:

У каждого из нас на свете есть места,
Что нам за дально лет и ближе, и дороже.
Где дышит легко, где мира чистота
Нас делает на миг счастливей и моложе.

ПРИПЕВ:

Вправи

Від безсоння

Ви збуджені, але втоми не відчуваєте, не можете заснути, а завтра треба встати рано.

1. Закрийте руки нахрест на плечі, долоні над лопатками. Кілька разів сильно натисніть.

2. Кілька разів натисніть долонями на попереки.

3. Легким натиском середніх пальців промассажуйте скроні.

4. Почергово розітріть стопи ніг.

Ви дуже зморені, а сну немає.

Лежачи на спині, покладіть долоні на лоб і повільно ведіть їх до скронь і нижче. Затримайте на щох, різко натисніть і ведіть у вихідне положення.

Ви цілком спокійні, але сон не йде.

1. Закрийте долоні за вуха, злегка натисніть, а потім проведіть ними по потилиці до ший з переходом на груди. Кілька разів у сидячому положенні.

2. Проведіть руками по внутрішній поверхні стегон до тазостегнових суглобів. Тричі, швидко уповільнюючи рухи.

3. Лежачи на спині, зчепіть пальці над животом і повільно розімніть. Кілька разів.

В. РОЗОВА,
м. Кіровоград.

Мал. автора.